ТИ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 148 (6358)
ИЮЛИИН 29
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1951 он

Сэн 20 мунгэн.

Мүнөөдэр советскэ арад ба тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд ССР Союзай Уһан-Сэрэгэй Флодой Үдэрые һайндэрлэжэ байна.

Советскэ Уһан-Сэрэгэй Флот мандаха болтогой!
Манай Советскэ Эхэ орон мандаха болтогой!
Манай вождь ба багша агууехэ СТАЛИН мандаха болтогой!

Агууехэ советскэ ороной Уһан-Сэрэгэй Флот

Мүнөөдэр—СССР-эй Уһан-Сэрэгэй Флодой Үдэр.

Советскэ арад болон тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд морягуудайнгаа гайхамшагта амжалтануудые угаа зоримог баяртайгаар тэмдэглэжэ байна. Манай ороной алдарта морягууд агууехэ багша нүхэр Сталинай табиһан зорилгонуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ.

Советскэ Уһан-Сэрэгэй Флот хадаа үнэхөөрөөл арадай инаглан хүндэлдэг флот болонхой. Советскэ арад өөрынгөө флодые бэхижүүлхын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдожо, далайн албанда эрхим хүбүүдээ эльгээнэ. Большевигүүдэй партии Уһан-Сэрэгэй Флот байгуулхын түлөө тон ехэ анхарал хандуулаа. Арадай агууехэ вождь нүхэр Сталин флодой хүгжэлтые саг үргэлжэ ударидажа, тэрэнэй кадрнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эсэшэгүй ёһоной анхарал табина. Иимэл тула манай флот илагдашагүй хүсэтэй болонхой.

Гитлеровскэ Германида эсэргүү дайнда Советскэ Уһан-Сэрэгэй Флот Эхэ оронойнгоо үмэнэ уялгаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ, Советскэ Армиин үнэн туһалагшань байгаа. Баатар зоригто морягууд Советскэ Армиин сэрэгүүдтэй хамта Одессые болон Севастополиие, Ленинградые болон Сталинградые, Заполярье болон Кавказые хамгаалгада ами бэеэшье хайрагүй тэмсээ. Тэдэнэр дайсанай олон тоото корабльнуудые уһанда шэнгээһэн байха юм. Манай илалтануудые зоригжуулагша, сэсэн мэргэн вождь, багша, полководец агууехэ Сталин Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ флодой харуулһан габьяае үндэрөөр сэгнэһэн байна.

«Улаан Армиин хамгаалга ба добтолго хэхэ үедэ манай флот болбол далайн эрье зубшажа, Улаан Армиин флангнуудые найдабтайгаар хамгаалһан, дайсанай далайдаа наймаанай флот ба уһан онгосодо нилээд ехэ сохилтонуудые хэһэн, өөһэдынгөө коммуникациин таһалгаряагүй ябуулгые хангаһан байха юм. Советскэ морягуудай дайшалхы ябуулгань ами бэеэ хайралхагүй хатуу ба эрэлхэг зоригоор, дайшалхы үндэр эдэбхеэр болон сэрэгэй мэргэжэлээр шалгарһан байна», — гэжэ нүхэр Сталин дайнай дүүрээд байхада хэлэһэн юм.

Гитлеровскэ Германиие илаһанай һүүлээр манай шэн габьяата Уһан-Сэрэгэй Флот японско милитаристнуудые бута сохихо хэрэгтэ гайхамшагта үүргэ дүүргээ.

Далай тээшэ гараха замһаань манай оронiие таһалха гэжэ Советскэ Союзай дайсад нэгэнтэ бэшэ һэдэһэн байха юм. Тэдэ һэдэлгэнүүдынь бүтэдэггүй байгаа. Жэшээлхэдэ, Номгон далайһаа СССР-ые таһалха гэһэн японско империалистнуудай һэдэлгэ буруу түрөө. Япониие манай ороной илаһан ябадал хадаа далай тээшэ сэлгэ гараха замые Советскэ Союзда бии болгоо.

Манай Уһан-Сэрэгэй Флодой урда үшөө ехэ зорилго табигдана. Энэ зорилгые нүхэр Сталин Уһан-Сэрэгэй Флодой Үдэртэй дашарамдуулан 1945 ондо гаргаһан приказ соогоо иигэжэ зааһан байна:

«Советскэ арад болбол флоднай улам улам хүсэтэй ба хаба шадалтай байһай гэжэ хүсэнэ. Манай арад флодтоо шэнэ шэнэ дайшалхы корабльнууд ба шэнэ шэнэ базануудые байгуулха. Флодой зорилго болбол морягуудай кадрнуудые эсэшэ сусашагүйгөөр бэлдэхэ ба мэргэжүүлхэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай дайшалхы дүй дүршэлые хүсэд дүүрэн халан абаха, уһан-сэрэгэй культурые, өөһэдынгөө зэргэнүүдтэхи жаяг заршам ба эмхи гуримые үшөө дээшэнь үргэхэ ябадал болоно».

Советскэ морягуудай бүхы хүсэл оролдолгонь вождиингоо табиһан эдэ зорилгонуудые дүүргэхэ ябадалда хандуулагдана. Тэдэнэр туйлаһан дээрээ тогтонгүйгөөр, улам урагшаа ябажа, агууехэ Эхэ оронойнгоо уһан-сэрэгэй хүсые бэхижүүлхэ хэрэгтэ шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлана. Судно бүтээлгын промышленностиин предприятинуудта эршэмтэй шангаар ажаллажа, флодто туһалха һайндуранай общественэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, советскэ хүнүүд морягуудтаа туһална.

Манай Бурят-Монголой комсомолецууд оронойнгоо бүхы комсомолецуудтал адляар нэгэ флотилиие шефтээ абанхай юм. Республикын комсомолецууд болон залуушуул «Бурят-Монголой комсомолец» гэжэ дайшалхы корабль бүтээхын тула мүнгэ суглууһан байна. Тэрэ кораблинь бүтээгдээд, морягуудта үгтэнхэй. Морягуудтай комсомолецууд, залуушуулай холбоо барисаа улам бэхижэнэ.

Мүнөө советскэ арад амгалан байдалай ажал хэнэ. Манай орон дотор байгаалиие шэнэдхэлгын агууехэ түсэб бэелүүлэгдэнэ, коммунизмын агууехэ барилганууд бүтээгдэнэ. Тиихэдэ американо-английска империалистнууд Советскэ Союзда болон арадай демократиин оронуудта эсэргүү шэнэ дай бэлдэнэ. Гэбэшье шэнэ дай бэлдэжэ байһан империалистнуудта эсэргүү хүсэн түгэлдэр фронт бии. Эб найрамдалай энэ фронтые манай Советскэ Союз, агууехэ Сталин толгойлно. Эб найрамдалай тала баригшадай хүсэн улам ургана, улам бэхижэнэ.

Манай флот алдарта большевистскэ партиин, агууехэ Сталинай хүтэлбэри доро бэхижээ, амжалтануудые туйлана.

Мүнөөдэр, Уһан-Сэрэгэй Флодой Үдэртэй дашарамдуулан Бурят-Монголой ажалшад матросуудта болон старшинануудта, офицернүүд болон адмиралнуудта халуун зүрхэнэй мэндэ амарые хүргэнэ, саашадаа бүри ехэ амжалта туйлахыень хүсэнэ.

Советскэ оронoймнай Уһан-Сэрэгэй Флот, тэрэнэй баатар зоригто морягууд мандаха болтогой!

Манай советскэ Эхэ орон мандаха болтогой!

Манай вождь ба багша агууехэ Сталин мандаха болтогой!

Уһан-Сэрэгэй Флодой Үдэрэй хүндэлэлдэ

Улан-Удын судно заһабарилгын заводой хүдэлмэрилэгшэд Уһан-Сэрэгэй Флодой Үдэрэй хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаба. Вахтада жагсаһан шудхалгын цехын хүдэлмэришэд июль һарынгаа түсэб 110 процент, котельнэ цехынхид 105 процент дүүргэхэбди гэһэн уялгануудые абаһан байха юм. Тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрөө. Шудхалгын цехын коллектив июлиин 15-да һарынгаа программа дүүргэһэ.

Барж бүтээлгын хүдэлмэридэ байһан котельно-гагнууриин цехын хүдэлмэришэд июлиингээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. Вахтын үдэрнүүдтэ заводой олон хүдэлмэришэд ба бригаданууд үндэр бүтээсэ туйлаба. Котельно-гагнууриин цехын нүхэд Зайцевай ба Карповай хүтэлбэрилдэг бригаданууд мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлнэд. Мүн слесарь Выропаев, токарь Чагиров ба бусад үдэр бүхэндэ хоёр ба хоёр хахад нормо дүүргэнэ.

☆ ☆ ☆

Зүүн Сибириин гол мүрэнүүдэй пароходствын Улан-Удын пристаниин коллектив Уһан-Сэрэгэй Флодой Үдэрые үйлэдбэри дээрээ үндэр амжалтатайгаар угтажа байна. Ашаа тээхэ, буулгаха болон ачаа тээхэ июль һарынгаа программые үлүүлэн дүүргэбэ. «Пограничник» гэжэ буксирна ба «Валерий Чкалов» гэжэ пассажирска пароходууд һарынгаа түсэбые үни хада дүүргээ. Тус коллективэй гэшүүдэй дунда Уһан-Сэрэгэй Флот тухай хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ. Мүн энэ темээр пристаниин начальник нүхэр Писарюк Уһан-Сэрэгэй Флодой Үдэртэ зорюулагдаһан баярай заседани дээрэ элидхэл хэбэ.

Мүнөөдэр городой пионернүүд ногоон арал ошохонь. Тэндэ костер носоогдохо юм. Пристаниин хүүшанай капитан Васильев пионернүүдһээ рапорт абажа, тэдэнэртэ Уһан-Сэрэгэй Флот тухай хөөрэлдөө хэхэ байна.

Иосиф Виссарионович СТАЛИН

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДТА ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛЭИ ХҮДЭЛМЭРИИН ЯБАСА ТУХАЙ

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной июлиин 25-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Үбһэ һурилгэ	Силос даралга	Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ
Прибайкальска	20,6	46,1	72,0
Кабанскын	20,6	40,7	73,3
Бичурын	18,9	34,6	31,2
Кяхтын	18,5	44,1	36,4
Мухаршэбэрэй	18,5	34,0	48,1
Кударын	17,7	38,6	31,4
Байкало-Кударын	17,1	22,9	65,8
Тарбагатайн	13,0	22,6	52,5
Баргажанай	12,7	11,5	42,3
Закаменай	11,7	46,9	22,2
Иволгын	11,2	25,3	33,1
Курумканай	10,9	17,6	46,2
Сэлэнгын	9,6	8,0	28,1
Заиграйн	9,0	14,7	68,3
Түнхэнэй	8,2	36,1	78,9
Зэдын	6,6	14,2	54,4
Хориин	3,6	23,6	16,1
Хэжэнгын	3,4	40,8	83,3
Ториин	2,6	31,3	68,4
Яруунын	—	6,5	55,3

Шефскэ туһаламжа

Ниитын малажалда тэжээл бэлэдхэхэ тухай ВКП(б)-гэй Обкомой V пленумэй тогтоолые бэелүүлхын зорилгоор, Бурмонкоопсоюзай аймаг хоорондын базын коллектив Иволгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозые шефтээ абаһан байна.

Тус коллективэй гэшүүд июлиин 22-то подшефнэ колхоздоо ошожо, үбһэ хуряалсаһан ба силос даралсаһан байха юм. Хамта 21 хүн хүдэлмэрилөө. Тэдэнэр 13 гектарай үбһэ хуряажа, 120 гаран центнер үбһэ һүрилөө. Колхозой правлени хэһэн хүдэлмэриинь шанар һайн гэжэ сэгнэбэ.

Мүн тэдэнэр колхознигуудай сайлалгын үедэ уласхоорондын байдал тухай, Кореядэхи событинуудаар хөөрэлдөө үнгэргэһэн ба үдэшэлэниинь уранһайханай самодеятельностиин кружок концерт харуулһан байна.

Д. Колмаков.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Закаменай аймагай колхозуудта сабшалан һайжаруулга ба тэжээл бэлэдхэлгэ тухай гүрэнэй мэдээе нюдэ далдалан худал хуурмагаар хэжэ байһан баримтанууд тухай

Аймагайнгаа колхозуудта сабшалан һайжаруулха ба тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриие Закаменай аймгүйсэдкомой хинаагүй, тэрээндэ һанаа амараар хандаһан дээрэһээ эндэхи олон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд сабшалан һайжаруулга болон тэжээл бэлэдхэлгэ тухай худал мэдээнүүдые советскэ, хүдөө ажахын органуудта үгэжэ, гүрэниие мэхэлхэ ба нюдэ далдалха, иимэ гүрэндэ харша замда ороо гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ.

Жэшээлхэдэ, Михайловска сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой мэдээнэй ёһоор 2200 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэгдэһэн шэнгеэр харагдана. Харин шалгажа үзэхэдэ бодото дээрээ оройдоо 78 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэгдэһэн байба. Мүн энэ колхоз 62 гектарта үтэг хэгдээ, 90 гектар сабшалан бургааһа һөөгүүдһээ сэбэрлэгдээ гэһэн худал мэдээ эльгээһэн байгаа. Бодото дээрээ эдэ хүдэлмэринүүд огто хэгдээгүй байха юм.

Нюдэ далдалһан ба мэхэлһэн иимэ баримтанууд мүн Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо, Үлэгшэнэй сельсоведэй «Майн 1», Хамниин сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ Мыло-Бортойн сельсоведэй болон бусад колхозуудта үзэгдэһэн байна.

Бүхы дээрээ Закаменай аймагай колхозууд гүрэнэй мэдээн соо 14583 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэгдээ, 443,3 тонно силос даргадаа, 294 гектар үтэг хэгдээ, 1561 гектар сабшалан сэбэрлэгдээ гэжэ худалаар нэмээжэ бэшэһэн байба.

Үшөө нёдондо хада колхозуудай хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдэй дүүргэлтэ тушаа мэдээнүүдые табиха зуураа, гүрэниие мэхэлжэ, гүрэндэ харша ябадал гаргаһанайнь түлөө республикын Министрнүүдэй Совет болбол аймгүйсэдкомдо ба тэрэнэй хүдөө ажахын таһагта шанга һануулга хэһэн байгаа. Теэд аймгүйсэдком (нүхэр Янгутов) ба тэрэнэй хүдөө ажахын таһаг энээнһээ ямаршье һургаал хээгүй, иимэ баримтануудые уридшалан зайсуулхын тула бодото хэмжээнүүдые абаагүй, нюдэ далдалһан ба мэхэлһэн тухай сигналнуудые тоогоогүй байха юм.

Колхозуудай тоосоото мэдээнүүд соо мэхэлхэ болон нюдэ далдалха ябадал гаргаһанай түлөө, тэдэндэ харюусалгагүйгөөр ба һанаа амараар хандаһанай түлөө Закаменай аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Янгутовта выговор соносхогдоо.

Сабшалан һайжаруулха ба тэжээл бэлэдхэхэ талаар колхозуудай дүүргэһэн хүдэлмэри тухай худал мэдээнүүдые табижа, гүрэниие саг үргэлжэ мэхэлхэ ябадал гаргаһанай түлөө аймагай хүдөө ажахын таһагые даагша Жалсанов хүдэлмэриһөө гаргагдаад, хэрэгынь сүүдтэ үгтэбэ.

Сагай уларилда шалтана

ТОРЕЙ. (Телефоноор абтаба). Аймагай колхозуудта тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри тон эмхи гуримгүйгөөр ябуулагдажа байна. Июлиин 25-най байдалаар сабшалангайнгаа 15 процентые гү, али 2581 гектар сабшаһан мүртөө, миил 1000-аад гектарайнгаа үбһэ хуряажа абаа. 1500 гектар газарай ногоон мүр дээрээ хэбтэһээр. Аймагай олохон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һайн шанартай үбһэ бэлэдхэхын тула тэмсэнэгүй гэжэ энэ баримта харуулна.

Гадна эндэ силос даралга ба набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ баһал муугаар ябуулагдана.

Ториин аймагай хүтэлбэрилэгшэд, олон колхозуудай түрүүлэгшэнэр тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр ябуулһанай шалтагааниие сагай уларилда тохохоор һэдэнэ. «Манай эндэхи сабшалангые мүндэр сохижорхёод, сабшаха ногоон үгы» гэжэ хэлэдэг түрүүлэгшэнэр олон. Жэшээ болгон Нарынска сельсоведэй Андреевэй нэрэмжэтэ колхозые абаад үзэе.

Энэ колхоз июлиин 25-най байдалаар зуугаад гектарай үбһэ сабшаа. Тэрэнь булта шахуу мүр дээрээ хэбтэжэ байһаар.

Үбһэ хуряалгые үргэн далайсатайгаар ябуулха арга боломжо эндэ бии. Эдээнээ зүбөөр хэрэглэжэ шадаагүй дээрэһээнь иимэ ушар тохёолдоо. Тус колхоздо һая болотор 20 гаран гар хажууршадһаа бэшэ, сенокосилка гаргагдаагүй байгаа. Энэ һарын 26-да нэгэ сенокосилка үбһэ сабшалгада табигдаа. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Коротаев «сабшаха ногоон үгы» гэжэ шалтана.

Энэ хүдэлмэриин муугаар ябуулагдаһанай үшөө нэгэ шалтагаан юуб гэхэдэ, ажалай эмхидхэл тон муу. 1-дэхи ба 2-дохи тарянажалай бригадануудта гэрэй эзэн эхэнэрнүүд гэрһээ ябажа хүдэлмэрилдэг. Бригада бүхэндэ миил 3—4 хүн ажалайнгаа нормо дүүргэдэг байха юм. Гадна Хулдак гэжэ участогтахи үбһэшэдэй бригадын хүдэлмэри хэншье шалгаагүй байна.

Үбһэшэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн муугаар эмхидхэгдэнхэй. Үбһэ хуряалгын эхилхэһээ хойшо мүрысөөнэй дүн гаргагдаагүй. Мүн политическо-ниитын хүдэлмэри баһал муугаар табигданхай. Тус колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Д. Коротаев агитаторнуудые гүйсэд томилоогүй байна.

Мүн Свердловэй нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Котов) тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри тэсэшэгүй муугаар ябуулагдана. Эндэ 100 гаран гектар сабшагдаһан аад, миил 22 гектарайнь үбһэн хуряагдаһан байха юм.

Тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриин иимэ эмхи гуримгүйгөөр ябуулагдажа байхадань, партиин айком ба аймгүйсэдком колхоз бүхэндэ эльгээһэн түлөөлэгшэнэртөө найдаадлэ, бэшэ ямаршье хэмжээнүүдые абанагүй.

Машинист Григорьевой жэшээгээр

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). «Красный партизан» колхозой сенокосилкын машинист Н. Хороших машинист Григорьевой жэшээгээр хүдэлмэреэ эмхидхэжэ, 5 гектар нормын орондо үдэр бүри 7—7,5 гектар сабшана.

—Машинист Григорьевой дүй дүршэлтэй танилсаад байхадаа, үдэр бүри 10 гаран гектар сабшалан сабшажа болохоор байна. Григорьев шэнгеэр хүдэлмэрилхын тула тэмсэхэб, — гэжэ нүхэр Хороших хэлэнэ.

М. Нимаев.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна һуралсалай шэнэ жэлдэ эрхимээр бэлэдхэхэ

Коммунистнуудые, партийна, советскэ хүтэлбэрилхы кадрнуудые, советскэ интеллигенцие идейно-политическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ Ленин—Сталинай парти угаа ехэ анхарал табидаг. Манай парти хадаа коммунистнуудые ба партийнабэшэ эдэбхитэдые марксистско-ленинскээр хүмүүжүүлхэ бүхы условинуудые хангаһан байна.

Тоосоото һунгуулиин партийна суглаануудай, XI районой, XXIV городой партийна конференцинүүдэй тогтоолнуудые ба коммунистнуудай шүүмжэлхы ажаглалтануудые дүүргэлтэ болгон, ВКП(б)-гэй Городской райком партийно-гэгээрэлые хүтэлбэрилгэ һуралсалай үнгэрэгшэ жэлдэ улам шангадхажа, пропагандистнуудта ехэ туһаламжа үзүүлдэг болоһон ба партийна һуралсалай шанарые улам һайжаруулһан байна.

Пропагандистнуудай ба консультантнуудай саг үргэлжын семинарнуудай хүдэлмэри һайжаруулагдажа, тэдэнэртэ теоретическэ болон методическа һайн туһаламжа үзүүлэгдэдэг болоо. Кружогуудай ба политһургуулинуудай хүдэлмэрие партийна организацинуудай саг үргэлжэ хинан шалгадаг, эрхим пропагандистнуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые шэнжэлэн согсолдог болоһон байна. Мүн коммунистнуудай һуралсал тухай асуудалнууд райкомой бюро ба пленумүүд дээрэ, пропагандистнуудай, консультантнуудай ба партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг байгаа.

Партийна һуралсалай үнгэрэгшэ жэлдэ ВКП(б)-гэй түүхын ба теориин асуудалнуудаар, диалектическэ ба историческа материализмаар, политэкономи ба уласхоорондын харилсаанууд тухай һурагшадта зорюулагдаһан хэдэн олон лекцинүүд уншагдаһан байна.

Эдэ бүгэдэ хадаа коммунистнуудай политическэ һуралсалые эмхитэй һайнаар ябуулхада ехэ туһалһан байна. Марксистско-ленинскэ теорие шудалагшадай кружогуудай ба политһургуулинуудай дүн гаргалгын занятинууд энээниие эли тодоор харуулаа. Жэшээлхэдэ, 166 кружогууд ба политһургуулинуудай 159-ниинь һуралсалайнгаа жэлые эмхитэйгээр үнгэргэһэн, имагтал 6—7 кружогууд һуралсалайнгаа түсэбые гүйсэд дүүргэжэ шадаагүй байха юм. Мүн һурагшадай 97 процентнь үзэһэн материалнуудаа һайнаар ойлгоо. Гадна, марксизм-ленинизмын теорие бэеэ даагаад шудалһан 853 коммунистнуудай олонхинь һуралсалай жэлэй туршада һайнаар хүдэлмэрилөө. Мүн 600-аад шахуу коммунистнууд юрэнхы эрдэмээ дээшэлүүлгын үдэшын һургуулинуудта, дээдэ болон дунда һургуулинуудта заочноор һуралсаһан байха юм.

Гэбэшье, партийна һуралсалай үнгэрэгшэ жэлдэ партийна гэгээрэлые хүтэлбэрилхэ талаар ВКП(б)-гэй райком хадаа нилээд дутагдалнуудтай байгаа. Тодорхойлбол, кружогуудай ба политһургуулинуудай хүдэлмэрие ВКП(б)-гэй райком саг үргэлжэ хинан шалгадаггүй, зарим кружогуудай занятинууд идейно-политическэ үшөө доодо хэмжээндэ үнгэргэгдэдэг, марксизм-ленинизмын теорие бэеэ даагаад шудалдаг зарим коммунистнууд оролдосотой һайнаар һуралсадаггүй байгаа. Элэ дутагдалнууд Сельэлектрын, госфилармониин, «Бурмонголлес» трестын, Бурмонторгын, «Бурмонстрой» трестын ба бусад зарим партийна эхин организацинуудта үзэгдэһэн байна.

Партийна һуралсалай жэлэй дүнгүүдые партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэһэнэй удаа, ВКП(б)-гэй райком партийна һуралсалай шэнэ жэлдэ ехэхэн бэлэдхэл хэжэ эхилээ. Нэн түрүүндэ энэ асуудал партийна эхин организацинуудай суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Мүнөө коммунист бүхэнэй өөр өөрынь дура хүсэлые, тэдэнэй юрэнхы эрдэмэй ба политическэ талаар бэлэдхэлые хараадаа абажа, һуралсалай эрэхэ жэлдэ хэн коммунист ямар политическэ һуралсалда хабаадаха байһаниень бидэнэр тодорхойлжо байнабди. Һуралсалай шэнэ жэлдэ «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые» шудалха дээшэлүүлһэн түхэлэй кружогуудай, диалектическэ ба историческа материализмын, политэкономиин шудалха кружогуудай тоо улам олошорхо байна.

Марксизм-ленинизмын теорие бэеэ даагаад шудалалга хадаа коммунистнуудай политическэ һуралсалай гол метод байһан ушарһаа партийна һуралсалай эрэхэ жэлдэ олохон коммунистнууд марксизм-ленинизмын теорие бэеэ даагаад шудалха юм. ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой дэргэдэхи марксизм-ленинизмын үдэшын университедтэ ба районой партийна үдэшын һургуулида мүнөө жэлдэ 150 хүн һуралсаха байна. Мүн 500 гаран коммунистнууд юрэнхы эрдэмээ дээшэлүүлгын һургуулинуудта, дээдэ ба дунда һургуулинуудта заочноор һураха юм. Нёдондо жэлэйхидэл, һуралсалай ерэхэ жэлдэ партийнабэшэ эдэбхитэдэй ба интеллигенциин зүгһөө олохон хүнүүд партийна һуралсалда хабаадаха байна. Гадна, В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай биографиие шудалха кружогуудай тоо бүри олошорхо байна.

Кружогуудай болон политһургуулинуудай занятинуудай идейнэ хэмжээн пропагандистнуудай бэлэдхэлһээ дулдыдаха байһан дээрэһээ ВКП(б)-гэй райком хадаа пропагандистска кадрнуудые шэлэн олохо ба тэдэнэй теоретическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулна. Мүнөө манай районой 30 гаран пропагандистнууд ВКП(б)-гэй обкомой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн пропагандистнуудай нэгэ һарын курсада һуралсажа гараба.

Мүн манай районой партийна организаци хадаа һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэхэ хэрэгтэнь комсомольско организацинуудта ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Олон коммунистнууд комсомольско политкружогуудай пропагандистнуудаар хүдэлмэрилхэ юм. Ерэхэ жэлдэ комсомольско эхин политкружогуудай, «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые» комсомолецуудай шудалха кружогуудай тоо бүри олошорхо байна. Мүн комсомолецууд ба союзнабэшэ залуушуулай олонхинь В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай биографиие шудалха юм.

ВКП(б)-гэй райком хадаа партийна һуралсалай жэлэй эхилхын урда тээ пропагандистнуудай ба консультантнуудай семинарнуудые үнгэргэхэ байна.

ВКП(б)-гэй райкомой партийна кабинет болбол мүнөө һуралсалай түсэбүүдые зохёожо, пропагандистнуудта туһалха литература ба бусад хэрэгсэлнүүдые шэлэн оложо байна.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ эрхимээр бэлэдхэжэ, партийна һуралсалые эмхитэйгээр ба идейно-теоретическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ гэһэн зорилго ВКП(б)-гэй райкомой ба партийна эхин организацинуудай урда табигдана.

А. Кирдяшкин, ВКП(б)-гэй Городской райкомой секретарь.

Бурят-Монголой бүлэг уранзохёолшод Занграйн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо ошожо, колхозниктуудтай уулзалга хэбэ. Тэдэнэр колхозниггуудта өөһэдынгөө зарим зохёолнуудые уншажа үгэһэн ба колхозой библиотекэдэ уранһайханай номуудые бэлэглэһэн байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: поэт Цэдэн Галсанов колхозой избач нүхэр Пыдыповтэ уранһайханай номуудые барюулжа байна. **М. Минеевай** фото.

Ажалшадта газетэ, журналнуудые саг соонь хүргэхэ

Ажалшадай культурна эрилтэдэ анхаралтайгаар хандажа, тэдэнэртэ газетэ, журналнуудые саг болзор соонь хүргэхэ гээшэ ехэ удхашанартай байна.

Теэд, газетэ, журналнууд Занграйн аймагай колхозуудта ехэ хожомдожо абтана.

Жэшээлхэдэ, Доодо-Курбын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (парторганизациинь секретарь нүхэр Базаров), Доодо-Курбын почтово отделениһээ миил 7 километрын газарта оршодог. Теэд тус колхозой центртэ газетэ, журналнууд неделидээ нэгэ удаа ерэдэг, холын гүүртэнүүд болон бригадануудта һарадаа 1—2 удаа абтадаг байна.

Мүн иимэрхүү байдал «1-е Мая», Ацагадай сомоной Ленинэй, Ново-Брянска сельсоведэй Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудта үзэгдэнэ.

Дурсагдаһан колхозуудай түрүүлэгшэнэр ба партийна организацинуудай секретарьнууд энэ дутагдалаа дары усадхажа, колхозниггуудтаа газетэ, журналнуудые саг соонь хүргэхэ хэмжээ абаха уялгатай.

Д. Санжимитыпов, «Бурят-Монголой үнэн» газетын корреспондент.

Гээгдэнги заншалһаа хахасаха шухала

Ториин аймагта дээдэ ба дунда һургуулитай хүдөө ажахын хэдэн олон мэргэжэлтэд — агрономууд, зоотехнигүүд, ветеринарна врачууд яһала олон. Тэдэнэрэй өөһэдынгөө теоретическэ бэлэдхэлые ба практическа мэргэжэл шадабариие саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ ёһотой байһаниинь мэдээжэ. Энэ хэрэгтэнь «Советская агрономия», «Советская зоотехния», «Ветеринария» гэхэ мэтын ба бусад журналнууд, центральна болон республиканска газетэнүүд ехээр туһалха байна.

Тиимэһээ «Советская агрономия» журнал захижа уншадаггүй нэгэшье агроном, «Советская зоотехния» журнал уншадаггүй нэгэшье зоотехник, «Ветеринария» журнал захидаггүй нэгэшье ветеринарна врач гү, али фельдшер байхагүй ёһотой.

Зүгөөр Ториин аймагай хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй олонхинь иимэнүүд журналнуудые гү, али центральна болон республиканска газетэнүүдые огто захидаггүй, уншадаггүй байха юм. Жэшээлхэдэ, Бургалтайн МТС-эй ахалагша агроном нүхэр Махонин ямаршье газетэ, журнал захидаггүй, уншадагшьегүй байна. Мүн аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагай ахалагша агроном Бальгучов, зоотехник Черницина гэгшэд мүн лэ хүдөө ажахын ямаршье журнал абадаггүй юм.

Эндэ өөһэдынгөө һуралсалые, мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхын хойноһоо оролдодоггүй, газетэ, журналнуудые уншадаггүй хүдөө ажахын мэргэжэлтэд үсөөнбэшэ бии. Теэд аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагые даагша нүхэр Филипповшье журналнууд болон номуудые уншажа, бэеэ «зобоохо» ехэ дурагүй хүн юм. Мүнөө нүхэр Филиппов гансахан лэ «Пионерская правда» газетэ өөртөө захидаг юм.

Энэ хадаа советскэ мэргэжэлтэдтэ огто таарахагүй, ехэ гээгдэнги заншал болоно.

Б. Дашиев, «Бурят-Монголой үнэн» газетын тусхай корреспондент.

Агитбригада колхозуудта гараба

Хориин аймагай культурын байшангай уранһайханай самодеятельностиин коллектив 7 хүнһөө бүридэһэн агитбригада эмхидхээ. Тус бригада үбһэ хуряалга дээрэ ажаллажа байһан колхозниггуудые ба механизаторнуудые культурнаар хангахын тула Дээдэ-Курбын, Үдын, Хасууртайн, Кульска сомсельсоведүүдэй колхозуудта нэгэ һараар гараба.

Агитбригадынхид «Манай Эхэ орон» гэжэ литературно-хүгжэмэй монтаж бэлэдхэнхэй. Мүн программа соонь нэгэ акттай пьесэ, советскэ композиторнуудай дуунууд оролсоно. Тэдэнэр «дайшалхы хуудаһа» гаргаха, эллэб темээр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ юм.

А. Борисов.

Фельетон

„Онсо яаралтай" найдалгата нюу

— Нүхэр Рабданов, малажалда нарин нигта тоо бүридхэл байха ёһотой гэжэ мэдэнэ бэзэт. Та, мүнөө энэ хэрэгээр найдалгата нюур боложо, колхоз эльгээгдэбэт...

—Нүхэр Рабданов, аймагай колхозниггуудые модо бэлэдхэлгэдэ дары түргэн гаргаха ябадал гүрэн түрын удхашанартай гэжэ ойлгоно бэзэт. Та мүнөө энэ хэрэгээр «онсо» найдалгата нюур болон, колхоз эльгээгдэбэт...

—Нүхэр Рабданов, малай үбэлжэлгөөр аймагайнгаа бэрхэшээлтэй байдалда ороод байхадань, һанаагаа зобохо ёһотойт. Та мүнөө энэ асуудалаар «онсо яаралтай» найдалгата нюур болон, колхоз эльгээгдэбэт...

—Нүхэр Рабданов, ..үрһэ сэбэрлэлгэ... хүдөө ажахын машинануудые заһабарилга... барилга хэхэ тухай... хабарай тарилга... үбһэ хуряалга... гэхэ мэтэ хойшолуулшагүй шухала кампанинуудаар аймгүйсэдкомой зүгһөө сэхэ эльгээгдэбэт...

Эгээл иимэ үгэнүүдээр ажалшадай депутадуудай Ториин аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Таюрский аймсоведэй гүйсэдкомой культурно-гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр Рабдановтай хөөрэлдэдэг юм.

—Яков Васильевич, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые үбэлдэ бэлэдхэлгэ аймаг соомнай ябуулагданагүй... Иимэһээ...

— Яков Васильевич, малшадай лунда газетэ, журнал тараалга ба ниитэ-политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ... Энээниие....

—Яков Васильевич, хабарай тарилгын үедэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаадүй... Манай таһаг...—гэхэ мэтээр дуугаржа, Рабданов өөрынгөө даажа байһан ажал тухай үг маг гэхэлээрнь:

—Зүб, зүб. Тэдэшни шухала хэрэгүүд мүн. Теэд юу хэжэ эндэ хэбтэхэбши, колхоз дээрэ гарахадаал, ябууд дундаа эдэнээ шиидхэнэ бэзэш. Зүгөөр эндэһээ үгтэһэн ажахын асуудалнуудые эгээн түрүүн гүйсэдхэхэ ёһотойт,—гээд нүхэр Таюрский хөөрэлдөөгөө дүүргэжэрхидэг байгаа.

Ториин аймагай колхозуудай хоорондохи харгыгаар, томо сүүмхэ зүүһэн найдалгата нюурай иишэ, тиишээ «онсо яаралтайгаар» храйлгаһаар ябатар үдэр, һаранууд үнгэржэл, үнгэржэл байна.

Энэ һамбаанда аймагай культурно-гэгээрэлэй зарим нэгэн эмхи зургаануудай хүдэлмэритэй танилсаад үзэе. Желтуринска хүдөөгэй клуб. Даагшань — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парторг нүхэр А. К. Корякин. Клуб соонь энэ гэхэ ажал хэгдэнэгүй. Лекци, элидхэл, уранһайханай самодеятельностиин концерт бүри мартагдашанхай. Гадна, тэрэ клуб хүршэ һууһан «Красное знамя» колхозые хангаха ёһотой аад, нүхэр Корякин энэ жэлэй май һараһаа хойшо тэрээ рүү гэшхээгүй. Тэндэхи байшангай үүдэндэ жэбэршэһэн томо суурга үлгөөтэй байһаар.

Мүн, Каландарашвилиин нэрэмжэтэ колхозой уншалгын байшан ямаршье түхеэрэлгэгүй шахуу, задагай зайдан. Харин жэлһээ үлүү болзор соо Федоров, Елисеев, Колодин, Аксентьев гэгшэд удаа удаагаар избачын нэрэ зүүжэ, салин түлэдэг саарһан дээрэ сараа үлөөгөөд лэ, бэшэ юушье хээгүй. Энэ жэлэй эхинһээ хойшо Нарын-

ска худөөгэй клубые даагша
хүн, Бургалтайн уншалгын
шангые даагшаар 3 хүн то
доод лэ, ямар нэгэн шалтаг
зайлуулагдаһан байха юм.

Хэрбээ имагтал худөө
гуудта иимэрхүү байдалтай
һаань, аймцентртэ хараад
Аймагай клубта уранһайхан
тэлбэрилэгшэ олдоодүй. Дра
ческа, хоровой, танцын круж
эндэ эмхидхэгдэһэн нэрэтэй
хэзээшье, хаанашье зан
ябуулдаг байһаниинь мэдэх
гагүй.

Аймагай библиотекэ (даа
нүхэр Кречетова) 1950—51
соо нэгэшье дахин литера
вечер гү, али уншагшадай
холтой конференци үнгэрг
Эндэ справочно-библиографи
хүдэлмэри ябуулагдана гэжэ
хэлшье юмгүй. Худөө тээшэ
библиотечкэнүүд эльгээгдэд
бэртэй аад, хэдэн һара соо
шэнэлэгдэдэггүй юм. Үнгэрһэ
хад жэл соо тус библиотек
гэшье ном худалдан абаагүй
рэһээ энэ хэрэгтэ зорюулан
логдоһон 8 мянган түхэриг
дэмы «арбилагдажа» байха

Тус библиотекын уни
гын зал соо ороходоо,
гүйсэдкомой физкультура
спортын комитедэй, «Колхоз
гэжэ һайндуранай спортоб
вын, мүн культурно-гэгээрэлэй
һагай кабинедүүд танние ду
дурагүйгөөр угтан байха. Зү
энэ һүүлшын таһагай һүүрида
шьегүй (инспектор томилогд
юм), эндэ тэндэһээ бууһан д
тивэ-захиралтанууд стол д
обоорһоод, тооһондо дарагд
дарагдажал хэбтэнэ бшуу.

Командировкоһоо һая бу
Рабданов тэдэ директивэнү
хаража үрдеэд гү, али үг
аймсоведэй гүйсэдкомой засед
да орожо ерэхэдэнь:

—Аймаг соомнай культур
гээрэлэй хүдэлмэри тиимэ
аргагүй муугаар ябуулагдаж
на. Энээнэй гол шалтагаа
юуб гэжэ абаад ерэхэ болоо
гүйсэдкомой культурно-гэгээр
таһаг, тэрэниие даагша нүхэр
данов уншалгын байшан,
библиотекэнүүдэй хүдэлмэрие
тэлбэрилнэгүй. Энэ хэрэгые
жаруулха тухай дээрэһээ үг
заабари дүүргэнэгүй,—гэхэ м
нүхэр Таюрский элидхэл
жэгтэй зохидоор, эрид
«шүүмжэлэл» хэжэ байха
Энээниие дуулахалаараа,
дановай шэг шарайнь хуби
зүрхэнэйнь сохидол түргэ
буруушаахые һэдэн:

—Яков Васильевич, үгы, һа
Танай захиралтаар... ажахын
кампанинуудые үнгэргэлсэ
Зүгөөр, таһагаймнайл хүдэлм
—гэхэ мэтээр хэлэхэдэншье
гарабагүй.

Мүн аймгүйсэдкомой түрүү
шэ нүхэр Таюрскиин хэһэнтэй
ли «шүүмжэлэлые» ВКП(б)-гэй
комдошье дуулахат.

Эдээниие шагнахадаа,
агуухэ баснописец Иван А
вич Крыловой «хүсэтэйдэ
гүйнь хололоо зэмэтэй байда
гэһэн үгэнүүдые һанаштай бо

Энээнэй эсэстэ Ториин айм
культурно-гэгээрэлэй хүдэлм
иимэ муугаар ябуулагдажа
һандань болото дээрээ хэн
тэй гээшэб?

М. Либерт
Ч. Намжил

Пропагандистнуудай курса дүүрэбэ

ВКП(б)-гэй райкомуудай ба айкомуудай партийна үдэшын һургуулинуудай, «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые» шудалха дээшэлүүлэгдэһэн түхэлэй кружогуудай багшанарай ба пропагандистнуудай, ВКП(б)-гэй түүхые шудалагшадай консультантнуудай, штатнабэшэ лекторнүүдэй, диалектическэ ба историческа материализмые шудалагшадай консультантнуудай болон штатнабэшэ лекторнүүдтэ зорюулагдан ВКП(б)-гэй обкомой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн нэгэ һарын курса дүүрэбэ.

ВКП(б)-гэй түүхын отделенидэ —257 хүн, диалектическэ ба историческа материализмын отделенидэ 23 хүн һуралсаа. Тэдэнэй 70 шахуу хүниинь дээдэ ба гүйсэдбэшэ дээдэ һургуулитай, 100 гаран хүнүүд 3 жэлһээ дээшэ пропагандистска стажтай юм.

ВКП(б)-гэй түүхын отделенидэ һуралсаһан пропагандистнуудта партиин түүхын ба теориин асуудалнуудаар —66 час, методикоор —10 час, общественно-политическэ темэнүүдээр 10 час лекци уншагдаа. Мүн шухала теоретическэ темэнүүдээр хамта 40 часай 5 семинарска заняти үнгэргэгдөө.

Диалектическэ ба историческа материализмын отделенидэ һурагшадта теоретическэ темэнүүдээр 88 час, методикын асуудалнуудаар —6 час, нэмэлтэ темэнүүдээр —14 час лекци болоо. Гадна, хэдэн семинарска занятинууд үнгэргэгдэһэн байна.

Лекцинүүдые уншалгада городой эрхим пропагандистнууд хабаадуулагдаһан байна. Курсануудта һуралсаһан пропагандистнууд ВКП(б)-гэй түүхын, диалектическэ ба историческа материализмын, методикын асуудалнуудаар бэлэдхэлээ нилээд дээшэлүүлээ. Нүхэд Лобачев, Громова, Егорова, Павленко, Раскова, Межу, Кошнарев, Богославский, Проскулинова, Арьянин, Аширов ба бусад илангаяа һайнаар һураба.

Пропагандистнуудай теоретическэ ба методическа талаар абаһан энэ бэлэдхэлынь партийна һуралсалай шэнэ жэлдэ хүдэлмэрилхэдэнь тэдэнэртэ ехэ туһа болохо байна.

П. Гершман.

Колхозууд хоорондын гидроэлектростанци

Ториин аймагай 9 колхозууд хамтадаа колхоз хоорондын гидроэлектростанци бариха гэжэ шиидэһэн байгаа. Аймагай партийно-советскэ органуудай гуйлтые ханган, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет колхоз хоорондын Тохойн ГЭС-эй барилга эхилхые зүбшөөгөө һэн.

Үхэр шулуун гэжэ тосхоной хажуугаар урдадаг Зэдэ ба тэрээндэ шудхадаг Хэлтэгы гэжэ голнууд дээрэ тус гидроэлектростанци баригдаха юм. Энэ электростанци 300 квт. хүсэтэй байхаар хараалагдана. Тус гидроэлектростанциин барилга 1952 оной сентябриин 1-дэ дүүрэхэ байна.

Барилгые эхилхын урид эмхидхэлэй ехэхэн хүдэлмэри хэгдэһэн байгаа. Аймагай бүхы колхозуудта, эмхи зургаанууд ба организацинуудта хамтын суглаанууд боложо, электростанци барилга тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Колхозниггууд, хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад энэ гидроэлектростанциин барилгые бүгэдэарадай барилга гэжэ соносхоод, болзорһоонь хоёр һара уридшалан дүүргэхэ гэһэн уялга абаа. Июниин 27-һоо ударна декадник соносхогдоод, барилгын талмай дээрэ 300—400 хүн үдэр бүри ажаллана. Гол канал, уһа үргэхэ даамба ба станционно узел бариха хүдэлмэри нэгэ доро эхилһэн байна. 15 хоногой турша соо 2200 гаран хүн тэндэ хүдэлмэрилөө.

Барилга дээрэ олониитын социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр эмхидхэгдэнхэй. Энэ мүрысөөндэ Каландарашвилиин нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь Федоров, парторганизациин секретарь Тугаринов) бригада түрүү һуури эзэлнэ. Энэ бригада үдэрэйнгөө даалгабариие 120—150 процент дүүргэнэ. Тэрэнэй бригадир Мария Бойко ба колхозница Елена Колодина хоёр үдэрэйнгөө даалгабариие 200—225 процент дүүргэнэ. Тус бригадын хүдэлмэришэд Александр Колодин ба Прасковья Колодина гэгшэд 150—200 процент хүрэтэр нормоёо дүүргэнэ. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэ нүхэр Максимов, парторганизациин секретарь нүхэр Корякин, бригадир Клочихина) ба «Красное знамя» колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Илимешко, парторганизациин секретарь нүхэр Бальчугов ба бригадир Хохлова) бригаданууд һайнаар ажаллана. Тэрэшэлэн, Ториин МТС-эй (директорынь нүхэр Сахаровский), «Заготскотой» конторын (директорынь нүхэр Хайдуков) ба Санэпидемстанциин (начальнигынь нүхэр Суковина) коллективүүд үнэн сэхээр ба һайнаар ажаллана. Нүхэд Браун, Пекашкова, Полюгова, Марадулин гэгшэд үдэрэйнгөө даалгабариие 175—200 процент дүүргэнэ.

Энэ барилга дээрэ партийна ба комсомольско организацинууд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэр хүдэлмэришэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулна, социалистическэ мүрысөө эмхидхэнэ.

Мүнөө барилга дээрэ 120 колхозниггууд саг үргэлжэ хүдэлмэрилхэ ёһотой юм. Манай түрүү зэргын техникые зүбөөр ашаглаад, амаралтын үдэрнүүдтэ албахаагшад ба хүдэлмэрилэгшэдэй воскресник эмхидхээд байгаа һаа, гидростанцияа энэ хүсөөрөө болзорһоонь урид бүтээхэ арга боломжотойбди. Зүгөөр, энэ арга боломжо дүүрэнээр хэрэглэгдэнэгүй, барилга дээрэ олон дутагдалнууд бии. «Коммунизм», «Улаан-Бургалтай», «Улаан-Тори» колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала барилгада хүсэд анхаралаа табидаггүй, тэндэ хүдэлмэрилхэ хүнүүдэйнгээ миил 40—50 процентыень эльгээдэг байна. Гадна, эдэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр ба парторганизацинуудай секретарьнууд барилга дээрэ ерэдэггүй, колхозниггуудайнгаа ямараршье ажаллажа байһыень мэдэдэггүй байха юм. Мүн барилга дээрэ үгтэһэн машина зэбсэгүүд хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. 3 ленточнэ транспортёрнуудай нэгэниинь, 3 скрепернүүдэй нэгэниинь арай гэжэ хүдэлмэрилнэ. Барилга дээрэ оройдоо 2 автомашина ба 1 трактор бии. «Сельэлектрын» ба
гын-монтажна конторо (дире
рынь нүхэр Козель) бии м
на зэбсэгүүдые хүсэдөөр аш
хын түлөө ямаршье хэмжээ а
гүй. Мүн тэндэ мүнөө болотор
ниитын эдеэ хоол ба медици
туһаламжын пункт бии болго
дүй. Эдэ бүхы дутуунуудаа һа
сагта усадхаха хэрэгтэй.

Хүдөө ажахыда электричес
хэрэглэбэл, колхозуудай ол
хүнүүдые хүндэ ажалһаа сүлөө
газартаряалангай ба малаж
ашаг шэмые ехээр дээшэлү
байһаниинь мэдээжэ. Жэшээ
электрификацилһанай ашаар,
лай фермэнүүд дээрэ уһа з
һөө хүдэлмэришэдэй 75 про
тыень сүлеөлхэ, таряа сохилг
рэ — 50 процентыень, орооһо
бэрлэлгэдэ — 65 процент
үнеэ һаалга ба нооһо хайшал
да —50 процентыень сүл
байна.

Тиимэһээ аймагай олон кол
нигууд, албахаагшад ба хүдэл
ришэд энэ барилгада заабол
баадалсажа, электростанция
зорһоонь урид—1952 оной июл
1-һээ хүсэд ашаглалгада ору
түлөө тэмсэхэ зэргэтэй. Тэ
гидроэлектростанциие барилг
даа манай хүдөө ажахые хүгж
тухай советскэ правительств
нүхэр Сталинай саг үргэлжын
харал оролдолгын гэршэ мүн.

Р. Бадмаев, ВКП(б)-
Ториин айкомой секре

Мүнөөдэр—СССР-эй Үһан-Сэрэгэй Флодой Үдэр

* * *

Социализмын ороной хүсэн түгэс флот

* * *

Адмирал Г. ЛЕВЧЕНКО

* * *

Мүнөө жэл Үһан-Сэрэгэй Флодой Үдэрые манай ороной туйлаһан бүтээлхэйн-түүхэтэ илалтануудай орюон байдалда һайндэрлэжэ байна. Дайнай хойто тээхи сталинска табанжэл амжалтатайгаар дүүргэгдэв. 1951 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын социалистическэ мүрысөөн орон доторнай улам үргэлжэ байна. Дэлхэй дээрэ эгээл томо гидротехническэ барилгануудые бариха айхабтар ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

Манай арад эб найрамдалые хамгаалхые ба бэхижүүлхые үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ. Советскэ правительство хадаа эб найрамдалда дуратай гадаадын сталинска политикые бата сэхээр, хэлбэришэгүйгөөр ябуулна. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө советскэ арадай тэмсэлые бүхы оронуудай һайн һанаалтай олон миллион хүнүүд хамтаар дэмжэнэ.

Американо-английска империалистнууд — эб найрамдалай ба демократиин эгээл хорото дайсад—шуналтайгаар зэбсэглэлгэ хэжэ, Советскэ Союзда ба арадай демократиин оронуудта эсэргүү дай бэлдэхэжэ, капиталистическэ системын зүрилдөөнүүдһээ гарахаяа оролдоно.

Баталһан договорнуудаа һэнгэргүйгөөр эбдэдэг американо-английска дай үүдхэгшэдэй хорото муухай зангые мэдэдэг манай арад империалистнуудай сэрэгэй авантюрануудай аюул тухай мартангүй бодожо ябадаг. Тиимэһээ амгалан зохёохы ажалаа хэжэ байһан советскэ хүнүүд В. И. Ленинэй захяае ураган ябажа ба И. В. Сталинай сэсэн мэргэн заабарие бэелүүлэн, өөрынгөө советскэ Армие ба Үһан-Сэрэгэй Флодые бэхижүүлнэ.

* * *

Манай Эхэ орон хуурай газарай агууехэ орон байхаһаа гадна, далайн агууехэ держава мүн. Тэрэнэй гүрэнэй хилэнүүд 60 гаран мянган километр болодог, тэрэнэй гурбанай хоёр хубиһаа ехэнхинь далайн хилэнүүд болоно.

Ородой гүрэнэй олон зуунжэлэй түүхэ хадаа далайда гараха гарасын түлөө манай арадай шанга тэмсэлтэй холбоотой юм. Дайшалхы ябадалнуудай түүхэ бэшэгтэ Гангудай, Чесмын, Наваринай, Синопой дэргэдэ ба далайн бусад байлдаануудта ородой сэрэгэй морягуудай туйлаһан гайхамшагта илалтанууд бэшэгдэнхэй. Ородой флот хадаа хатуу шанга байлдаануудые хэжэ, Балтийска ба Хара далайнуудта манай Эхэ ороной гараха гарасые хамгаалаа. Манай арад эдэ толотомо илалтануудые туйлаһан ородой эрэлхэг морягууд ба алдарта флотоводецууд Сенявин, Ушаков, Нахимов, Бутаков, Макаров гэгшэдые хэзээдэшье мартахагүй. Ородой морягуудай дундаһаа гайхамшагта ухаалан зохёогшод, эрдэмтэд, оюун бэлигтэй ба сусаршагүй шэнжэлэгшэд урган гараа. Тэдэнэй габьяагаар советскэ арад омогорхохо ёһоороо омогорхоно.

Ганса XVIII зуунжэлэй хоёрдохи хахадта Номгон океанда ородой 85 экспедици хүдэлмэрилөө юм. Эдэ экспедицинүүд олон зуун шэнэ аралнуудые нээһэн, хэдэн мянган километр эрьеые, тэрэ тоодо Хойто Америкын зүүн эрьеые тодорхойлон бэшэһэн байха юм. Манай ороной гражданин Дежнев хадаа Ази, Америка хоёрой хоорондохи далайн хоолойе европеецүүдэй дундаһаа эгээн түрүүлэн дабажа гараа юм. Беринг, Чириков гэгшэд Америкын баруун-хойто эрьеые, Шумагинска ба Алеутска аралнуудые нээгээ юм; Лазарев, Беллинсгаузен хоёр Антарктида нээгээ һэн. Невельскиин гайхамшагта шэнжэлэлгэнүүд манай Эхэ орондо Сахалиние батадхажа үгэһэн, Дальна Востогто Россин позицинуудые бэхижүүлхэ ябадалда туһалһан байна.

Манай орон дотор далайн хэрэгэй корабль бүтээлгын техникын талаар олон гайхамшагта нээлтэнүүд ба зохёолгонууд хэгдэһэн байна. Броненосно крейсернүүд, эгээл хурдан миноносецууд, мүнөө үеын подводно онгосонуул, миннэ тааалта хэгшэд, миннэ катернууд манай орон дотор анха түрүүн байгуулагдаһан байха юм. Советскэ арад хадаа корабль бүтээгшэ гайхамшагта хүнүүдэй — Бажевовүүдэй, Полуектовэй, Никоновэй, Титовой, Бубновай, Макаровай ба манай үелэ ажаһууһан Социалистическэ Ажалай Герой академик А. Н. Крыловой нэрые омогорхолтойгоор дурдана.

Радио ба радиолокаци ухаалан зохёогшо А. С. Попов, дэлхэй дээрэ түрүүшын самолет бүтээһэн А. Ф. Можайский, дэлхэйн культурые болон наукые хүгжөөхэ хэрэгтэ сагнашагүй ехэ оруулалта хэһэн бусад олон эрдэмтэд — ухаалан зохёогшод ородой морягуудай дундаһаа гараһан байна.

Ородой флодой сэрэгэй морягууд революционно хүдэлөөнэй түүхэдэ гайхамшагта хуудаһануудые бэшэжэ оруулаа. В. И. Ленинэй тодорхойлһоной ёһоор, революционно матросууд болбол Агуүехэ Октябрьска социалистическэ революциин илалтын түлөө тэмсэлдэ хабаадаһан эгээл шухала хүсэнүүдэй нэгэниинь байгаа.

«Октябрьска восстанида балтийска матросууд ба Выборгскэ талын улаангвардеецүүд гайхамшагта үүргэ дүүргээ. Эдэ хүнүүдэй үзэгдөөгүй ехэ эрэлхэг зориг гаргаһан дээрэһээ петроградска гарнизоной үүргэнь хадаа түрүү тэмсэлшэдые гол түлэб моральна талаар ба заримдаа сэрэгэй талаар дэмжэхэ ябадал болоо һэн». (И. Сталин. Зохёолнууд, г. 4, нюур 154).

Залуу Советскэ республикые дараха гэжэ шиидээд, американска ба японско империалистнууд манай Дальна Востогто сүмэрэн ороһон, Владивостогые, Хойто Сахалиние булимтаран абаһан, Сибирь тээшэ һабараа һарбайһан байха юм. Американска интервентнүүд английска дахуулнуудтайгаа хамта Мурманскда, Архангельскда, Бакуда ба Дунда Азиин хэдэн городуудта сэрэгүүдээ оруулһан байна. Тэдэнэр манай Эхэ ороной баялигуудые тоноһон, амгалан хүн зониие хюдаһан юм. Ганса Архангельскда саг зуура эзэрхэжэ байха үедөө тэдэнэр түрмэдэ ба концентрационно лагерьнуудта 52 мянган хүнүүдые—губерниин хүн зоной 17 процентыень хааһан байгаа. Американо-английскэ алууршад 26 бакинска комиссарнуудые зэрлиг муухайгаар буудажа алаа юм. Тэдэнэр Бакугай олон мянган ажалшадые алаһан, нефтяной промышленностиие һандаргаһан байгаа. Дальна Востогто интервентнүүд Сучанай горнягуудые, Приморьеын загаһашад ба таряашадые хюдаа һэн.

Манай орондо добтолон ороһон американо-английска ба бусад интервентнүүдтэ, тэрэшэлэн сагаангвардейскэ бандануудта эсэргүү тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан сэрэгэй морягууд Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэри доро ябажа, Советскэ Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөе, нэрэ хүндые ба бэеэ даанхай байдалые батаар хамгаалаа.

* * *

Манай Эхэ ороной газар дээрэһээ интервентнүүдые намнаад, сагаангвардейскэ бандануудые бута сохёод, советскэ арад промышленность ба хүдөө ажахые һэргээн бодхоожо эхилһэн, социалистическэ экономикые байгуулжа ороһон байна.

США түрүүтэй империалистическэ гүрэнүүд СССР-тэ шэнэ добтолго хэхээ бэлдэһэн, элдэбын антисоветскэ агрессивнэ блогуудые байгуулһан байна. Тиимэһээ манай парти ба правительство Улаан Армие ба Үһан-Сэрэгэй Флодые саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхаралаа хандуулаа. 1921 оной мартда большевистскэ партиин X съезд хадаа флодые һэргээн байгуулха ба бэхижүүлхэ талаар хэмжээнүүдые абахань шухала гэһэн шиидхэбэри гаргаа һэн.

1922 ондо Үһан-Сэрэгэй Флодые шефтээ абаһан комсомол энэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргээ. Комсомол хадаа Эхэ орондоо, Ленин—Сталинай партида хизааргүй үнэн сэхэ оло мянган залуу патриодуудые кораблнуудта, үһан-сэрэгэй һургуулинуудта эльгээһэн юм.

Большевистскэ партиин сэсэн мэргэн политикын ашаар манай орон богони болзор соо гээгдэнгиһээ түрүү орон, аграрнаһаа индустриальна орон болоһон байна. Сталинска табанжэлнүүдэй үедэ социалистическэ индустри ургажа, манай флодые үһан дээгүүр ба үһан доогуур ябадаг хүсэтэ кораблнуудаар хангаа. Нүхэр Сталинай үүсхэлээр шэнэ флодууд, Хойтохи ба Тихоокеанска флодууд байгуулагдаа, эрьеын артиллери бэхижүүлэгдээ. Большевистскэ парти болбол өөрынгөө хэрэгые эрхимээр мэдэхэ, Эхэ орондоо хизааргүй үнэн сэхэ үндэр мэргэжэлтэй сэрэгэй морягуудай кадрнуудые хүмүүжүүлээ.

Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуүехэ дайн Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй — Армиин, Флодой, Авиацийн түгэлдэр хүсые харуулаа.

Үһан-Сэрэгэй Флот Эхэ оронойнгоо үмэнэхи уялгаяа эрхимээр дүүргээ. Эгээл түрүү техникээр, сталинска сэрэгэй наукаар зэбсэглэгдэһэн сэрэгэй морягууд Верховно Главнокомандованиин дайшалхы даалгабаринуудые шадабаритайгаар дүүргээ. Гитлеровскэ Германида ба империалистическэ Японидо эсэргүү Советскэ Армиин героическа операцинуудта флодой эдэбхитэйгээр хабаадалга хадаа тэрэнэй дайшалхы хүсые, личнэ составайнь баатаршалга ба эрхим мэргэжэлые харуулаа. Энэ хүшэр хүндэ дайнда советскэ общественнэ ба гүрэнэй байгуулалта илаа, гениальна полководец Генералиссимус И. В. Сталин түрүүтэй Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүд илаа.

Советскэ Армиин хэһэн хамгаалалгынишье ба добтолгынишье шэнжэтэй шиидхэхы олон операцинуудта Үһан-Сэрэгэй Флот тон эдэбхитэйгээр хабаадаа. Флот болбол армиин далай шадархи флангые далайһаа найдамтайгаар хамгаалжа, дайсанда шанга сохилтонуудые хэһэн байна. Советскэ морягууд хуурай газарай сэрэгүүдтэй нигта барисаатайгаар ябажа, дайсанай тылдэ 100 гара дахин элдэб десантнуудые буулгаһан байна. Харин тиихэдэ дайсан нэгэшье десант буулгаагүй юм. Новороссийскда, Даго ба Эзэль гэжэ балтийска аралнууд дээрэ, Печенгэдэ буулгагдаһан десантнууд манай флодой дайшалхы алдар солын гайхамшагта хуудаһанууд мүн. Дальна Востогто хэгдэһэн десантна операцинууд мүн лэ ехэ амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ һэн. Тихоокеанска флот хадаа Хойто Кореядэ, Урда Сахалин дээрэ ба Курильска аралнууд дээрэ Советскэ Армиин сэрэгэй ехэ соединенинүүдые түргэнөөр абаашажа, дайгаар буулгаһан байна.

Парти ба советскэ правительство советскэ морягуудай габьяае үндэрөөр сэгнээ. Олон зуун кораблнууд, частьнууд ба соединенинүүд, хоёр флотили орденуудаар шагнагдаа, 513 морягуудта Советскэ Союзай Геройн үндэр нэрэзэргэ олгогдоо.

Советскэ арад, тэрэнэй Арми ба Үһан-Сэрэгэй Флот дайнай бүхы хүшэр хүндыень даажа гараһан байна. США, Англи хоёр хуурай газар дээрэшье, далайдашье тон эдэбхигүйгөөр дайлалдаа һэн. Тэрээнһээ байтагай, тэдэнэр болбол советскэ флодой дайшалхы ябуулгануудые хэхэдэнь бэрхэшээл ушаруулха гэжэ али болохоор оролдоһон юм. Энэ зорилгоор тэдэнэй авиаци Балтикада, Дунайда ба Дальна Востогто манай Армиин ба Флодой эгээл шангаар добтолжо байха үедэ минэнүүдые эгээл олоор табиһан байна. Тиимэ болохолоороо тэдэнэр үнэндөө дайсанай обороные бэхижүүлһэн байна.

США-гэй ба Англиин империалистнуудай иимэ гэмтэ политика ябуулһаншье һаа, дэлхэйн хоёрдохи дайн Советскэ Союзай гүйсэд илалтаар дүүрээ. Дайсанда эсэргүү тэмсэлдэ бүхы арадые бодхоожо, фашистска булимтарагшадые бута сохихо ябадалда ороной бүхы хүсые эмхидхэн элсүүлһэн алдарта большевистскэ парти манай илалтые хангаһан байна. Советскэ арадай агууехэ илалтые зоригжуулагшань ба эмхидхэгшэнь нүхэр Сталин болоно.

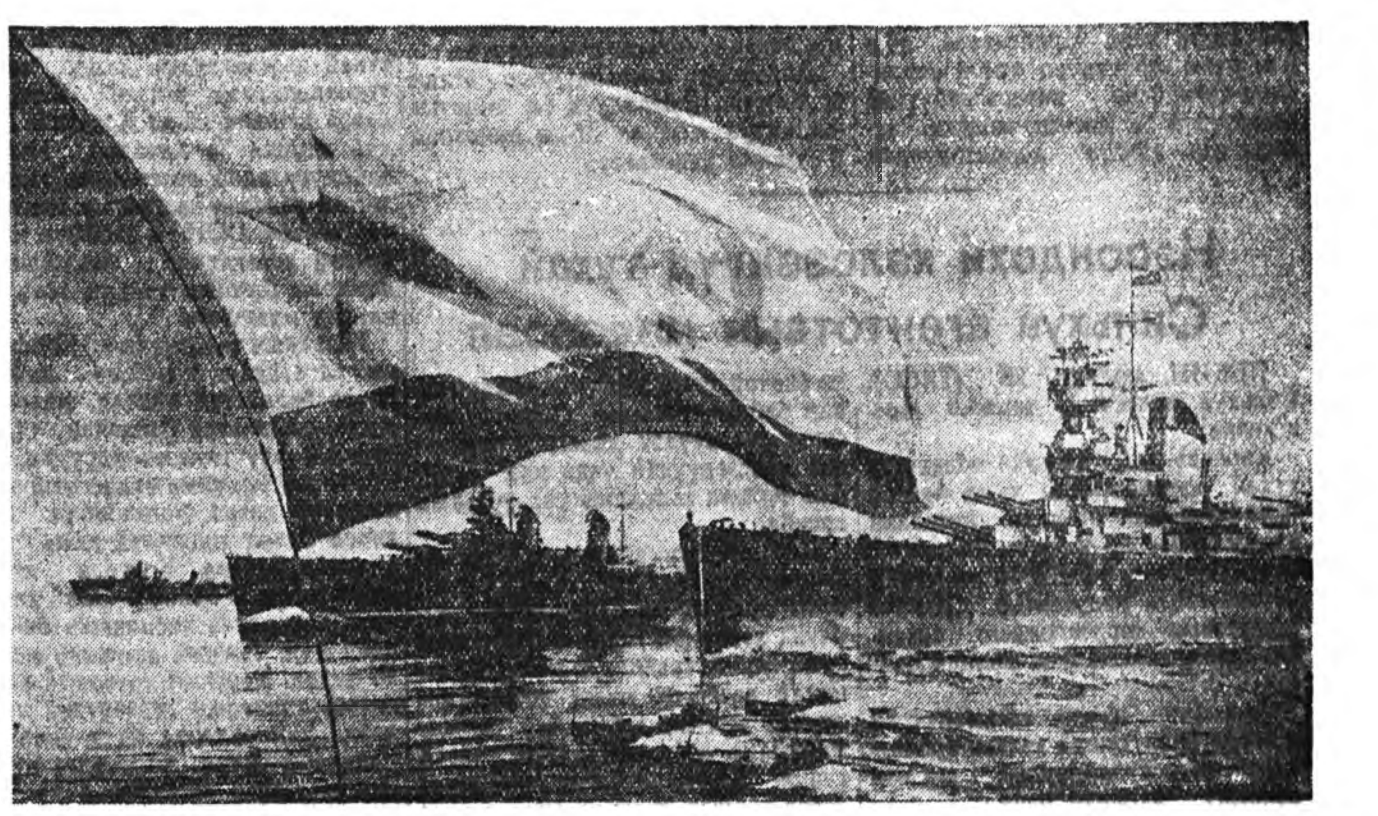
Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэри доро ябажа, советскэ арад, коммунистическэ общество амжалтатайгаар байгуулжа байна, СССР-эй гүрэнэй интересүүдые найдамтайгаар хамгаалдаг Зэбсэгтэ Хүсэнүүдээ бэхижүүлхэ тухай үдэр бүри һаналаа табина.

Социалистическэ Эхэ оронойнгоо далайн хүсые бэхижүүлгэдэ ажалшадай эдэбхиие элсүүлхын зорилгоор 1948 ондо Үһан-Сэрэгэй Флодто туһалха Һайндуранай общество (ДОСФЛОТ) байгуулагдаа.

ДОСФЛОДОЙ олон эхин организацинуудта олон мянган советскэ гражданинууд, илангаяа залуушуул, үһан-сэрэгэй хэрэгые ехээр һонирхон шудална, далайн мэргэжэл олоно.

Флодой дайшалхы хүсые бэхижүүлхэ тухай манай арадай, партиин, правительствын, агуүехэ Сталинай үдэр бүриин эсэгэ ёһоной анхарал оролдолго хадаа эршэмтэйгээр һуралсаха хэрэгтэ матросуудые, старшинануудые ба офицернүүдые зоригжуулна. Сэрэгэй морягууд хадаа өөһэдынгөө сэрэгэй ба политическэ эрдэмые дээшэлүүлхэ, жаяг заршамаа ба эмхидхэлээ бэхижүүлхэ ябадалда улам бүри шэнэ илалтануудые хододоо туйлажа байна.

Большевистскэ партиие, правительствые тойрон, инаг вождь агуүехэ Сталинаа тойрон нигтаар жагсаһан Советскэ Армиин ба Үһан-Сэрэгэй Флодой сэрэгшэд өөһэдынгөө арюун уялгые шэн зоригтойгоор дүүргэжэ, советскэ хүнүүдэй амгалан зохёохы ажалые, манай агуүехэ Эхэ ороной аюулгүй байдалые ба гүрэнэй интересүүдые хёрхоор хамгаалжа байна.

Манай Эхэ ороной далайн хилэнүүдэй үнэн сахюулшан

Үһан-Сэрэгэй Флодто алдар соло!

Уранзурааша В. Викторовэй зураһан плакат.
ТАСС-эй фотохронико.

Улан-Удэ, Бурят-Монголой АССР

Комсомолой областной комитедтэ

Бүгэдэарадай һайндэр — ССР Союзай Үһан-Сэрэгэй Флодой Үдэртэй дашарамдуулан Улаан тугта Амурска флотилиин сэрэгэй морягууд республикын комсомолецуудые ба залуушуулые амаршалхатаяа хамта, инаг Эхэ оронойнгоо хүсые бэхижүүлхэ, коммунизм байгуулха хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлахыень хүсэнэ. Морягууд-амурецууд болбол советскэ арадай ажалай героическа амжалтануудаар зоригжон, өөһэдынгөө дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлые улам эршэмтэйгээр дээшэлүүлжэ, советскэ гүрэнэйнгөө нангин хилые хёрхоор хинан хаража байна.

Манай агуүехэ Эхэ орон мандаха болтогой!

Манай бүхы илалтануудые эмхидхэгшэ ба зоригжуулагша Ленин—Сталинай парти мандаха болтогой! Агуүехэ Сталинда алдар соло!

Олейник, Никитин, Харитонов.

Комсомолецуудай нэрэ хүндын хэрэг

1939 оной июлиин 29-дэ Советскэ правительство ба ВКП(б)-гэй ЦК энэ үдэрые ССР Союзай хүдэлмэришэн-таряашанай Үһан-Сэрэгэй Флодой һайндэр гэжэ тэмдэглэхэ тогтоол гаргаа юм. Тэрэ сагһаа хойшо советскэ арад энэ үдэрые һайндэрлэнэ.

Большевистскэ парти хадаа манай Эхэ ороной Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые бэхижүүлхэ хэрэгтэ саг үргэлжэ халуун анхарал хандуулна. Энээнэйнь ашаар манай советскэ гүрэн түгэс хүсэтэй Үһан-Сэрэгэй Флодтой болоо.

Энэ шухала хэрэгые бэелүүлгэдэ ленинскэ комсомол большевистскэ партиин үнэн туһалагшань болоо. 1922 оной октябрь һарада болоһон РКСМ-эй Бүхэроссийска 5-дахи съезд Ленин, Сталинай уряалаар Үһан-Сэрэгэй Флодые шефтээ абаһан байгаа. Тэрэ үдэрнүүдһээ хойшо ленинскэ комсомол ба залуухан, һая бии боложо байһан манай Үһан-Сэрэгэй Флот хоёрой хоорондо дайшалхы хани барисаан тогтоо. Большевистскэ партиин уряалаар олон зуун комсомолецууд Үһан-Сэрэгэй Флодто эльгээгдэһэн байгаа. Тэдэнэй тоодо мүнөө вице-адмиралнууд — Л. А. Владимирский, В. И. Платонов, Г. А. Холостяков, инженер вице-адмиралнууд Исаченков, Фролов ба олон түрүү хүнүүд комсомольско путевконуудаар флодто ерээ һэн.

1923 оной январьда партийна организацинуудай хүтэлбэреэр комсомолецууд «Улаан Флодой недели» амжалтатайгаар үнгэргэһэн юм. Ингэжэ Үһан-Сэрэгэй Флодой байгуулалтада горьтойхон зөөри суглараһан байгаа. Гансахан Петроградай комсомолецууд Балтийска Флодто 400 мянга тухай түхэриг, 1500 аршинһаа үлүү сэмбэ, 1100 пүүд мыло ба 1750 паар ботинка бэлэглэһэн юм. Комсомольско организацинууд хаа хаанагүй корабль барилгада зөөри суглуулжа, олониитын хабаадалгатайгаар субботник ба воскресникүүдые эмхидхэһэн байгаа.

1927—29 онуудта комсомольско организацинууд шефтээ абаһан кораблнуудтаяа халуун барисаатай байха гэгдэһэн юм. Тэрээнһээ хойшо комсомольско организацинууд шефтээ абаһан кораблнууд, флотилинуудтаа өөһэдынгөө делегадуудые эльгээдэг болоо. Мүн үһан-сэрэгшэд комсомольско организацинуудта ерэжэ, залуушуулда һуралсалайнгаа амжалтанууд, дайшалхы зорилгонууд тухайгаа хөөрэжэ үгэдэг болоо. Ингэжэ үһан-сэрэгшэд комсомол хоёрой хоорондохи халуун хани барисаан улам бэхижээ юм.

Ленинскэ комсомолой хүмүүжүүлһэн морягууд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуүехэ дайнда үзэгдөөгүй шэн габьяа, баатар зориг харуулһан байна. 513 морягууд Советскэ Союзай Геройн үндэр нэрэзэргэдэ хүртөө. Тэдэнэй 300-һаа дээшэнь комсомолецууд байһан юм. 75 мянга тухай комсомолецууд ба комсомолой хүмүүжүүлһэн хүнүүд ССР Союзай орден, медальнуудаар шагнагдаһан байна.

Дайнай үедэ комсомолецуудай үүсхэлээр ажалшад һайндураараа шэнэ кораблнуудые, самолёдуудые ба томо буунуудые байгуулгада ехэ зөөри суглуулһан байгаа. Жэшээлхэдэ, Ярославска областиин комсомолецуудай суглуулһан зөөреэр ехэ буугай нэгэ батарей, «Ярославский пионер» гэжэ самолёдуудай звено, хүсэтэ бронепоезд ба «Ярославский комсомолец» гэжэ 20 самолёдууд бүтээн гаргагдаа һэн.

Тэрэшэлэн манай республикын комсомолецууд 300 гаран мянган түхэриг суглуулжа, корабль барюулаа. «Бурят-Монгольский комсомолец» гэжэ кораблиие 1948 ондо ВЛКСМ-эй обкомой делегаци Үһан-Сэрэгэй Флодой һайндэртэй дашарамдуулан Улаан тугта Амурска флотилида бэлэглээ юм. 1949 ондо республикымнай комсомольско организаци тус флотилиие шефтээ абаа. Тэрэ сагһаа эхилээд республикын комсомольско организаци ба тус флотили хоёрой хоорондохи хани барисаан жэл ерэхэ бүри улам бэхижэжэ байна.

Мүнөө олон тоото комсомольско организацинууд Амурска флотилиин морягуудтай саг үргэлжэ бэшэг абалсана. Тэдэнэр колхозой полинууд, МТС, совхозуүд ба бэшэ үйлэдбэри дээрэ туйлаһан амжалтанууд тухай, культурна болбосон байдал тухайгаа, олониитын дунда физкультурна хүдэлөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байһан тухайгаа морягуудта һонирхолтойгоор бэшэнэ. Бэшэгтээ хамта комсомолецууд ба залуушуул амурайхидта элдэб янзын бэлэгүүдые эльгээлсэнэ. Чайковскиин нэрэмжэтэ театрально-хүгжэмэй училищиин комсомольско организаци тэдэндэ домбр гэдэг хүгжэмэй инструментнүүдэй секстет бэлэглээ. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай комсомолецууд жэл бүри Үһан-Сэрэгэй Флодой һайндэртэй дашарамдуулан, номуудай библиотечкэнүүдые, альбомууд болон бусад бэлэгүүдые морягуудта эльгээнэ. Улан-Удэ городой комсомолецууд морягуудта арадай уранзурааша Сампиловай «Талын инагууд» гэжэ ехэ картина бэлэглээ. Хойто-Байгалай аймагай «3-я пятилетка» колхозой комсомолецууд бугын арһаар хэһэн ковёр бэлэглэһэн байха юм.

Энэ жэлдэ Үһан-Сэрэгэй Флодой Үдэрые һайндэрлэлгэтэй дашарамдуулан, республикын комсомолецууд ба залуушуул олон бэлэгүүдые флотилиин морягуудта эльгээгээ. Ленинэй ордента паровозовагонно заводой комсомолецууд өөһэдынгөө заводой үйлэдбэриин ажал-ябуулгада, культурно-ниитын ба спортивна хүдэлмэридэ ямараар хабаадалсадагаа харуулһан томо альбом хэжэ морягуудта эльгээгээ. Пригороднэ районой, Яруунын, Прибайкальска, Түнхэнэй аймагуудай комсомолецууд олон номтой библиотечкэнүүдые суглуулжа эльгээһэн байна. Тэдэ номууд соонь Бурят-Монголой уранзохёолшод Х. Намсараевай «Үүрэй толон», Ж. Тумуновай «Нойрһоо һэриһэн тала», Ц. Галсановай шүлэгүүд болон бусад номууд бии юм.

Улаан тугта Амурска флотилиин комсомольско организаци бидэнлэ баһал ехэ туһа хүргэдэг. Флотилиин түлөөлэгшэд республикын предприятинүүд, колхозууд, һургуулинууд болон ажалай резервын училищинуудта ерэжэ, залуушуулай дунда элдэб темээр элидхэл, хөөрэлдөөнүүдые хэдэг, бусад хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэдэг байна. Республикын комсомольско организацида флотилиинхид нэгэ яхта ба парусна шлюпкэ бэлэглээ. Флотилиин морягууд Улан-Удын пионернүүдэй ордондо гол мүрэнэй флодой кораблнуудай дүрсэнүүдые хэжэ үгөө.

Манай республикын комсомолецуудай ба Амурска флотилиин морягуудай хоорондохи шефскэ хани барисаан хадаа сталинска анхаралай болото үрэнь болоно. Манай Эхэ ороной амгалан тайбан ажал хүдэлмэрие ба ажабайдалые бата бэхеэр хамгаалагша Үһан-Сэрэгэй Флодые улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ республикымнай комсомолецуудай өөһэдынгөө хубитые оруулха байһаниинь бата найдамтай.

Б. Санданов, ВЛКСМ-эй обкомой сэрэгэй-физкультурна таһагые даагша.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июлиин 27. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин частьнууд Хитадай арадай һайндурагадтай нигта хани харилсаатай ябажа, бүхы фронтнууд дээрэ американо-английска интервентнүүдэй сэрэгүүдтэ ба лисынмановска армида ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулжа байна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Дайсанай самолёдуудые агнан буудагшадай отрядууд ба зенитнэ частьнууд июлиин 27-до дайсанай 5 самолёт унагаагаа.

Кэсондохи хэлсээнүүд тухай Синьхуа агентствын мэдээсэл

ПЕКИН, июлиин 26. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна:

Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүдые хэжэ байгаа түлөөлэгшэдэй 10-дахи заседани корейскэ сагаар июлиин 26-най 13 часта эхилээд, 14 час 10 минутада дүүрээ гэһэн мэдээсэлые Синьхуа агентствын корреспондент корейскэ фронтын штабһаа абаһан байна.

Заседани дээрэ хэлсээнүүдэй зүблэхэ зүйл тушаа хэлсээ түйлагдаһан ба асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ эхилһэн байна. 11-дэхи заседани июлиин 27-ной 9 часта болохо юм.

Хоёр таланууд зүблэхэ иимэ зүйлые эсэслэн зүбшөөгөө гэбэл:

1. Зүблэхэ зүйл баталан абаха.

2. Дайнай ябуулгануудые зогсоохо гол услови болгон демилитаризованно зоно байгуулхын тулада хоёр талануудай хоорондо сэрэгэй демаркационно лини тогтоохо.

3. Корея дотор буудалга зогсоохо ба даб дээрэхи эблэрэлгэ бэелүүлхэ зорилгоор практическа хэмжээ-ябуулгануудые зохёохо, тэрэ тоодо буудалга зогсоохо ябадалай ба даб дээрэхи эблэрэлгын условинуудай бэелэлтые хинаха аппарадай состав, эрхэ түлөөлгэ ба уялгануудые тодорхойлхо.

4. Сэрэгэй пленэйхидтэ хамаарһан хэмжээ-ябуулганууд тушаа асуудалнууд.

5. Хоёр талануудта хамаатай элдэб оронуудай правительствонуудта хэхэ дурадхалнууд.

Хэлсээнүүдэй түрүүшын заседаниһаа эхилээд, манай талын главна делегат генерал Нам Ир хадаа гадаадын бүхы сэрэгүүдые Кореяһаа гаргаха тухай асуудал даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай мүнөөнэй хэлсээнүүд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ ёһотой гэжэ нэгэтэбэшэ харуулһан байгаа. Гэбэшье, ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй делегаци мүнөөнэй хэлсээнүүдэй үедэ энэ асуудал зүбшэн хэлсэхэеэ саг үргэлжэ арсаба.

Даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээе түргөөр түйлахын, тиин бүхы дэлхэйн эб найрамдалда дуратай хүнүүдэй горьдон найдалгые бэелүүлхын тулада, июлиин 25-да манай делегаци хадаа хоёр талануудай эсэслэн зүбшөөһэн зүблэхэ зүйлые дурадхаба, тиин энээн тушаа асуудалнуудые хэлсээнүүд дээрэ зүбшэн хэлсэжэ эхилхэ арга боломжо үгэһэн байгаа. Зүблэхэ зүйлэй 5-дахи пункттай зохилдуулан, хоёр таланууд хадаа буудалга зогсоохо тухай хэлсээ бэелүүлһэнэй һүүлээр удангүй бүри дээдэ зэргын түлөөлэгшэдэй зүблөө зарлаха тухай хоёр талануудай хамаата правительствонуудта хэхэ дурадхалнуудые зохёохо, тус зүблөөн гадаадын сэрэгүүдые Кореяһаа удаа дараалан гаргаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэ болоно гэжэ хоёр талаһаа хэлсэбэд.

* * *

ПЕКИН, июлиин 27. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна:

Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүдые хэжэ байгаа түлөөлэгшэдэй 11-дэхи заседани июлиин 27-ной 9 часта (корейскэ сагаар) эхилээд, 10 час 10 минутада дүүрээ гэһэн мэдээсэлые Синьхуа агентствын пхеньянска корреспондент корейскэ фронтын штабһаа абаа.

Демилитаризованно зоно байгуулхын тулада хоёр талануудай хоорондо сэрэгэй демаркационно лини тогтоохо тухай асуудалые тус заседани дээрэ уридшалан зүбшэн хэлсэбэ.

12-дохи заседани июлиин 28-най 9 часта болохо байна.

Германска демократическа республикын министрнүүдэй Соведэй тогтоол

БЕРЛИН, июлиин 26. (ТАСС). 1951 оной июлиин 26-най заседани дээрээ Германска демократическа республикын министрнүүдэй Совет хүн зоной материальна байдалые саашадань һайжаруулха зорилгоор, эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудай сэнгүүдые 1951 оной июлиин 30-һаа хойшо химдаруулха гэһэн шиидхэбэри абаа.

Энэ шиидхэбэри хадаа эдеэ хоолой эд товарнуудые дунда зэргээр 20-һоо 50 процент хүрэтэр, тэрэ тоодо сахарай — 45 процент, кондитерска зүйлнүүдэй — 30 процент, рисэй —25 процент гэхэ мэтээр химдаруулха гэжэ хараална. Промышленна товарнуудай сэнгүүд дунда зэргээр 18-һаа 25 процент хүрэтэр химдаруулагдаха байна.

Итальянска правительствын шэнэ состав

РИМ, июлиин 26. (ТАСС). Мүнөөдэр де Гаспери шэнэ кабинет бүридүүлхэ тухай хэлсээнүүдые түгэсхэһэн ба министрнүүдэй списогые республикын президентдэ табиһан байна, тиин республикын президент министрнүүдые томилхо тухай декредые баталба. Де Гаспериин шэнэ, долоодохи кабинет иимэ составтайгаар бүридүүлэгдээ гэбэл:

Министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ, гадаадын хэрэгүүдэй министр ба Итальянска Африкын хэрэгүүдые эрхилхэ министрын уялгануудые саг зуура гүйсэдхэгшэ — Альчиде де Гаспери (христианска демократ);

Парламенттай холбоо байгуулха ба гүрэнэй захиргаанай реформо хэхэ министрнүүдэй соведэй орлогшо-түрүүлэгшэ —Аттилио Пиччони (христианска демократ);

Портфельгүй министр — Карло Сфорца (дулдыдангибэшэ республиканец);

Дотоодын хэрэгүүдэй министр— Марио Шельба (христианска демократ);

Гүрэнэй бюджедэй асуудалнуудые эрхилхэ министр — Джузеппе Пелла (христианска демократ);

Финанснуудай министр ба казначействын министрын уялгануудые саг зуура гүйсэдхэгшэ—Эцио Ванони (христианска демократ);

Оборонын министр — Рандольфо Паччарди (республиканец);

Ниитын хүдэлмэринүүдэй министр — Сальваторе Альдизио (христианска демократ);

Газартаряалангай ба ой модоной ажахын министр — Аминторе Фанфани (христианска демократ);

Почтын, телеграфын ба телефоной министр — Джузеппе Спатаро (христианска демократ);

Промышленностиин ба худалдаа наймаанай министр — Пьетро Кампилли (христианска демократ);

Гадаадын худалдаа наймаанай министр — Уго Ла Мальфа (республиканец);

Арадай гэгээрэлэй министр — Антонио Сеньи (христианска демократ);

Юстициин министр — Адоне Дзоли (христианска демократ);

Ажалай ба социальна хангалгын министр — Леопольдо Рубиначчи (христианска демократ);

Худалдаа наймаанай флодой министр — Паоло Каппа (христианска демократ);

Зам харилсаанай министр — Пьеро Мальвестити (христианска демократ).

Республиканецууд Паччарди, Ло Мальфа ба «дулдыдангибэшэ республиканец» Сфорца гэгшэдһээ гадна, долоодохи кабинедэй бүхы министрнүүд христианско-демократическа партиин гэшүүд мүн.

Трансиорданиин шэнэ правительство

ЛОНДОН, июлиин 26 (ТАСС). Рейтер агентство хадаа Абуль Хула Тевфик-Паша түрүүтэйгээр Трансиорданиин шэнэ правительствые бүридүүлһэн тухай Амманһаа мэдээсэнэ. Абуль хадаа гадаадын хэрэгүүдэй министрын тушаалые нэгэ доро эзэлхэ байна.

Генерал Нам Ирэй мэдүүлгэ

ПЕКИН, июлиин 27. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна:

Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүдые хэжэ байгаа түлөөлэгшэдэй 9-дэхи заседани дээрэ июлиин 25-да Корейскэ Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратадай делегациин толгойлогшо генерал-полковник Нам Ир үгэ хэлэбэ. ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй делегациин толгойлогшо адмирал Джойдо хандан, Нам Ир иигэжэ мэдүүлбэ:

Гадаадын сэрэгүүдые Кореяһаа гаргалга хадаа корейскэ дайнай дахин болохогүй ябадал хангажа хүсэд шадахагүй байхаһаа гадна, харин буруу тээшэнь харуулха гэһэн танай һаналые мүнөө үглөөнэй заседани дээрэ шагнабабди. Энэ хараа бодол үндэһэгүй гэжэ тоолонобди. Мүнөө Кореядэ ямар дайн хэгдэжэ байнаб? Энэ хадаа олон оронуудай хабаадажа байгаа дайн мүн. Тэрэнэй аюулынь энээндэ байна. Кореяын дотоодын хэрэгүүдтэ гадаадын гүрэнүүдэй нэгэнэйнь хамаархаһан ба дайнда хабаадахын тулада сэрэгүүдээ Корея руу эльгээһэн дээрэһээ, иимэ оршон байдал тохёолдобо. Энэ байдал хадаа манай мүнөөнэй заседаниин составаар бүрин баталагдана. Үнэндөө, 1950 оной июниин 25-да Кореядэ гадаадын сэрэгүүд байгаагүй.

Гэбэшье, июниин 27-до Кореядэ гадаадын олон тоото сэрэгүүдэй ерэжэ бууһан баримтаһаа июниин 25-най событинуудай ба тэдэнэй саашанхи хүгжэлтын шалтагаание хаража болохо байна.

Имагтал энэ хадаа Кореяын дотоодын хэрэгүүдые эбэй ёһоор шиидхэхэ ябадалда һаад хэһэн ба дай үргэдхэжэ, тэрээндэ олон оронуудые татан оруулһан байна. Эбэй ёһоор шиидхэхые бидэнэр хододоо оролдодог байгаабди. Энэ дайн соо нэгэн таладань боложо Корейскэ арадай-демократическа республикын зүрхэндэ гадаадын сэрэгүүдэй добтолон ороод, Хитадай арадай республикын амгалан байдалда аюулаар сэхэ занахада, хитад арад гадаадын сэрэгүүдэй интервенцидэ эсэргүүсэхэдэнь корейскэ арадта туһалха зорилгоор өөрынгөө һайндуратанай отрядуудые эльгээхэ баатай болоһон байна. Корейскэ асуудал эбэй ёһоор шиидхэхын тулада, буудалга зогсоохо ябадалые ба даб дээрэхи эблэрэлгые батаар хангахын тулада, гадаадын бүхы сэрэгүүд Кореяһаа гаргагдаха ёһотой гэжэ энээнһээ хаража болохо байна.

Мүнөөнэй хэлсээнүүд гадаадын бүхы сэрэгүүдые корейскэ территориһоо гаргаха тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхэ ба шиидхэхэ ёһотой гэжэ манай тала түрүүшын заседаниһаа эхилээд удаа дараалан мэдүүлһэн байгаа. Мүнөөнэй хэлсээнүүд хадаа буудалга зогсоолгодо ба даб дээрэхи эблэрэлгэдэ зорюулагдаһан хэлсээнүүд мүн. Эдэ хэлсээнүүд болбол хоёр талануудай зүбшөөһэн үнэн зүб үндэһэ һуури дээрэ Кореядэ буудалга зогсоохо ба даб дээрэхи эблэрэлгэ бэелүүлхэ зорилготой байна.

Дайнда шэнээр бэлэдхэхын тулада бэшэ, харин корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ зам бэлэдхэхын тулада тала бүхэнэй һамбаа абаха зорилгоор буудалга зогсоохые ба даб дээрэхи эблэрэлгэ түйлахые хүсэжэ байһамнай тодо харагдана. Хоёр таланууд заабол энээниие бэелүүлхэ байха гэжэ дэлхэйн эб найрамдалда дуратай арадууд найдана. Зорилгоёо амжалтатайгаар түйлахын тулада буудалга зогсоохо ба даб дээрэхи эблэрэлгэ түйлаха талаар үнэн сэдьхэлтэй байха ёһотой гэжэ хоёр таланууд һаналаа мэдүүлһэн ба зүбшөөһэн байна; манай хэлсээнүүдэй үедэ тэдэнэр хадаа Кореядэ буудалга зогсооһоной ба даб дээрэхи эблэрэлгэ түйлаһанай һүүлээр дайсан харша дайнай ябуулгануудай дахин шэнээр яажашье болохогүй ябадалые батаар хангаха ёһотой. Манай түйлаха даб дээрэхи эблэрэлгэ ба буудалга зогсоохо ябадал заха үзүүргүй тулалдаануудые хэхэ һамбаае хоёр талада хангаха зорилготой бэшэ юм гэжэ хоёр талануудай зүбшөөһэн ушарһаа, Кореядэ гадаадын сэрэгүүд яахадаа үлэхэ юм бэ? Тэдэ сэрэгүүд дайнай ябуулгануудта хабаадахын тулада Корея руу ерэһэн байгаа.

Кореядэ буудалга зогсооһоной ба даб дээрэхи эблэрэлгэ түйлаһанай һүүлээр дайнай ябуулгануудай шэнээр болохогүй гэһэн бата найдабариие хэлсээгээр түйлаха гэжэ манай хоёр таланууд зүбшөөһэн байна. Кореядэ буудалга зогсооһоной ба даб дээрэхи эблэрэлгэ түйлаһанай һүүлээр дайнай ябуулгануудай шэнээр болохогүй эрхим найдабаринь Кореяһаа гадаадын бүхы сэрэгүүдые гаргалгаһаа ондоо юун болохоб?

Энэ асуудал ямаршье хараа бодолоор харагдаа һаа, гадаадын бүхы сэрэгүүдые Кореяһаа гаргаха тухай асуудал хадаа буудалга зогсоохо тухай ба Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ бэелүүлхэ тухай асуудалһаа таһаршагүй байна.

Үнгэрһэн 8 заседанинууд дээрэ энэ тодорхой үндэһэ баримталан, бидэнэр манай хараа бодолые сусархагүйгөөр, олон дахин тайлбарилһан ба гадаадын бүхы сэрэгүүдые гаргаха тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгын зүйл болгон олон дахин табиһан байнабди. Зүблэхэ зүйлдэ энэ асуудал оруулхаяа танай талын арсаһан шалтаганууд үндэһэгүй байна. Гэбэшье, 8 заседанинууд дээрэ бүхы зүбшэн хэлсэлгын үедэ танай тала манай хараа бодолые зүбшөөгөөгүй. Энэнь ехэ харамсалтай байна гэжэ тоолонгүй байжа шадахагүйбди.

Дэлхэйн эб найрамдалда дуратай арадуудай найдабариие хангаха зорилгоор даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээ түргөөр түйлахын тулада мүнөө бидэнэр Кореядэхи гадаадын бүхы сэрэгүүдые гаргаха тухай асуудалые буудалга зогсооһоной ба даб дээрэхи эблэрэлгэ бэелүүлһэнэй һүүлээр болохо бусад хэлсээнүүд дээрэ шиидхэхээр үлөөхэ ба мүнөөнэй хэлсээнүүдэй зүблэхэ зүйлдэ оруулхагүй гэһэн танай талын дурадхалые зүбшөөнэбди. Гэбэшье, Кореяһаа гадаадын бүхы сэрэгүүдые гаргаха тухай асуудалынь буудалга зогсоохо ябадалтай ба манай түйлахаар эрмэлзэжэ байгаа даб дээрэхи эблэрэлгэтэй нигта холбоотой байһан ушарһаа, энэ дайнда хабаадаһан гадаадын гүрэнүүдэй бүхы сэрэгүүдэй гэртээ харихые ба энэ даб дээрэхи эблэрэлгын һүүлээр амгалан ажаһуухые ехээр эрмэлзэжэ байһан ушарһаа, бидэнэр хадаа буудалга зогсоохо ябадалда ба даб дээрэхи эблэрэлгэдэ хамаатай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэнэй ба шиидхэһэнэй һүүлээр, манай мүнөөнэй хэлсээнүүдэй үедэ энэ асуудалые тодорхойгоор хараха ёһотойбди гэжэ тоолонобди. Зүблэхэ зүйлэй дурсагдаһан дүрбэн пунктые зүбшэн хэлсэһэнэй ба тодорхой хэлсээ түйлаһанай һүүлээр, манай хоёр таланууд хадаа хоёр талануудай бүри дээдэ тушаалта түлөөлэгшэдэй зүблөөе даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнэй бэелэгдэһэнэй һүүлээр зарлаха тухай хоёр талануудай хамаата оронуудай правительствонуудта хэхэ дурадхалнуудые энэ пункттай зохилдуулан зүбшэн хэлсэхэ зорилгоор «Хоёр талануудай хамаата оронуудай правительствонуудта хэхэ дурадхалнууд» гэһэн табадахи пунктые зүблэхэ зүйлэй зүбшөөгдэһэн дүрбэн пунктнуудта нэмэхые дурадханабди. Дээдэ түлөөлэгшэдэй зүблөөн хадаа Кореяһаа гадаадын бүхы сэрэгүүдые удаа дараалан гаргаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэ ёһотой байна.

Зүблэхэ зүйлэй энэ пункт ба энэ пунктые зүбшэн хэлсэхэ үедэ бидэнэй табиха дурадхалнуудай удха хадаа даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээ түргөөр түйлаха хүсэл оролдолгые бэелүүлгэдэ туһалхаһаа гадна, Кореядэ эб найрамдал хангаха шэнэ найдабари асарха бэзэ гэжэ тоолонобди. Танай талын делегадууд энэ пунктые арсалтагүйгөөр зүбшөөхэ байха гэжэ тоолонобди.

Арадай демократиин оронуудай залуушуул бүхэдэлхэйн гурбадахи фестивальда бэлэдхэнэ

БОЛГАРИ

Болгарида социализм байгуулагша залуушуул — хэдэн арбаад мянган хүбүүд басагад хадаа залуушуулай ба студентнүүдэй бүхэдэлхэйн гурбадахи фестивалиин хүндэлэлдэ мүрысөөндэ хабаадана, «Эб найрамдалай залуушуулай вахтада» жагсана. Сталинай нэрэмжэтэ Софийска машино-бүтээлгын заводой булад хайлуулагшад, слесарьнууд фестивальда эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ байна. Арадай залуушуулай Димитровско союзай гэшүүд — булад хайлуулагшад Кирилл Янакиев ба Ницо Иорданов гэгшэд фестивалиин хүндэлэлдэ нормоёо үдэр бүри 200 процент дүүргэнэ.

Бүхэдэлхэйн фестивальда зорюулагдаһан залуушуулай суглаанууд ороной бүхы городууд ба тосхонуудта боложо байна, тэдээн дээрэ фестивальда бэлэдхэлэй дүнгүүд гаргагдана.

РУМЫНИ

Румыниин залуушуул студентнүүдэй ба залуушуулай бүхэдэлхэйн гурбадахи фестивальда эдэбхитэйгээр бэлэдхэнэ. Заводууд, фабриканууд, тосхонуудта залуушуул суглаа хэжэ, фестивальда ошохо делегадуудые һунгана.

Румыниин залуушуул фестивалиин хүндэлэлдэ үйлэдбэриингөө амжалтануудые үдэр бүри арбидхана.

ВЕНГРИ

Залуушуулай ба студентнүүдэй бүхэдэлхэйн гурбадахи фестиваль дээрэ харуулагдаха фотографинуудай ба документнүүдэй выставкые венгерскэ залуушуул бэлэдхээ. Тус выставкэ Венгриин залуу үетэнэй үнгэрһэн ба мүнөө сагай байдалые харуулна.

Мүнөө Венгриин залуушуул Албаниһаа гараад, Болгаряар ба Румыняар ябажа ерэһэн эб найрамдалай залуушуулай эстафетые баяртайгаар ба халуунаар угтажа байна.

ПОЛЬША

Залуушуулай ба студентнүүдэй бүхэдэлхэйн фестивальда хабаадагша элдэб оронуудай делегацинуудта зорюулан польско залуушуулай бэлэдхэһэн бэлэгүүдэй выставкэ Варшавада нээгдээ. Эндэ 3500 гаран бэлэгүүд табигдаба.

Бэлэгүүдэй ехэнхи хубинь дэлхэйн түрүү залуушуулай — советскэ залуушуулай түлөөлэгшэдтэ зорюулагдана. Польско залуушуул Хитадай, Кореяын, Чехословакиин, Венгриин, Румыниин, Болгариин, Вьетнамай, Испаниин, Франциин, США-гэй, Италиин ба бусад оронуудай залуушуулай делегацинуудта бэлэгүүдые бариха юм.

АЛБАНИ

Бүхы Албани дотор залуушуул эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй ба ажалай фронт дээрэ шэнэ амжалтануудые түйлажа, залуушуулай ба студентнүүдэй бүхэдэлхэйн фестивальда эдэбхитэйгээр бэлэдхэнэ.

Уранһайханай самодеятельностиин 300 гаран группанууд нютагай фестивальнуудта хабаадаа.

100 хүнэй составтай албанска делегаци мүнөө Берлин мордобо. Тэдэнэй дунда — залуу ударнигууд, новаторнууд, залуушуулай организацинуудай түлөөлэгшэд байна.

Францида правительственна кризис үргэлжэлһөөр

ПАРИЖ, июлиин 25. (ТАСС). Французска шэнэ правительствые бүридүүлхэеэ Морис Петшын арсаһанай һүүлээр, энэ зорилго радикал-социалист Рене Мейертэ даалгагдаа. Национальна суглаанай үсэгэлдэрэй заседани дээрэ Мейер правительственна деклараци табижа үгэ хэлэбэ, тус декларацинь дотоодын, мүн гадаадын политикын талаар французска реакциин урдын политикые үргэлжэлүүлхэ гэһэн болоно. Гадаадын политикын талаар Мейер хадаа Баруун Германиие ремилитаризацилха политика үргэлжэлүүлхэ, агрессивнэ атлантическа блогой мэдэлдэ Франциие саашадань оруулха, Шуманай түсэбые баталха гэжэ уряалаа.

Правительственна деклараци уншаһанай һүүлээр парламентска элдэб группануудай түлөөлэгшэд үгэ хэлэбэ.

Удаашаржа байгаа правительственна кризис хадаа коммунистическэ партиие политическэ ажалябуулгаһаа зайсуулха гэһэн французска реакциин һанаашалгын буруу һүрэлгөөр, мүн дайнай болон хооһоролой политикада французска арадай эсэргүүсэлгээр тайлбарилагдана гэжэ депутат-коммунист Франсуа Бийу мэдүүлбэ.

Национальна суглаанда голосовани боложо, Мейер диилдэбэ. Правительство бүридүүлхэ эрхые тэрээндэ олгохын түлөө 241 голос үгтөө, буруушаажа 105 голос үгтөө. Бусад депутадууд һаналаа бариба. Конституциин ёһоор олонхи 314 голос абаха хэрэгтэй байна.

Мейерэй диилдэһэнэй һүүлээр, республикын президент Ориоль хадаа католическа партиин түлөөлэгшэ Жорж Бидодо правительство бүридүүлхые мүнөө үглөөгүүр даалгаба. Гэбэшье Бидо, Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, тэрээндэ даалгагдаһан зорилгоһоо тэрэ үдэрэй үдэшэлэн арсаһан байна.

Шатар

БМАССР-эй XVI чемпион...

Июлиин 26-да республикын ... рүү һуури эзэлэлгын 16-дахи ша... рай турнирай хойшолуулагда... ба наадагдаагүй партинуудай ... залга болоо.

Шатаршад Өлзоев (Тори) ... ренов (Мухаршэбэр) гэгшэд ху... тэй шалтагаанаар турнирта ... баадалсахаяа болижо, һура... Пронин чемпионадта оруулагда...

Горячих Павлов хоёр хой... луулһан партияа наадаа. Энэ ... залга Павловай илалтаар дүүр... Эдир шатаршан Пронин Ринчин... тэй түрүүшынгээ партие наада... шүүгээд, удаа тээнь турнирай ... дер Пахаевтай наадаад, тэрээн... тэнсэбэ. Соболев Бурхиновые ш... гээ.

Үдэшэлэнинь 8-дахи тур бол... Пронин Горячих гэгшэтэй һайн... наадажа, тэрээнэй ойлгомтор... гөөр хэһэн алдууень хэрэглэн, ... дэхи ябадалдаа илалта түйла... Соболев Зандановые шүүхэ д... лүүлээд байһан аад, буруу ябад... хэжэ, өөрөө шүүгдэшоо. Эрдын... Павловые шүүһэн байна.

Пахаев Будаевта түрүүшын... (Городок) шүүгдээ. Бурхинов 28-... хи ябадалдаа Вандановай ноён... мат хэбэ. Шанюшкин Цыренов... шүүгээ.

1-дэхи разряднигууд Михай... Сумкин хоёрой уулзалга но... индийскэ партяар эхилээ. Тэдэ... шангаар тулалдажа байта... Сумкиниинь ноёндонь добтол... нүгөөдэеэ шүүбэ. Могордоев Иг... новта шүүгдээ.

8-дахи турай һүүлээр, Игум... 8-һаа 7, Пахаев 8-һаа 6,5 ба ... дынеев 7-һоо 5,5, Сумкин 6-һ... 5 очкотой болоо.

* * *

Июлиин 27-до 9-дэхи тур бол... бо.

Республикын колхознигууд... чемпион Эрдынеев 1-дэхи разр... ник Зандановтай тэнсээ. Сумк... Соболевые, Михайлов Горячих ... шые шүүбэ. Могордоев Павлов... Ринчинов Игумновта илагдаа. М... Пронин Шанюшкиниие, Бурхин... Цыреновые, Будаев Ванданов... шүүбэ.

10-дахи турта Занданов 12-до... ябадалдаа Могордоевые ила... Будаев Цыреновтэ, Эрдынеев Су... кинда, Ринчинов Павловта, Ш... нюшкин Бурхиновта, Пронин М... хайловта, Горячих Соболевто, П... хаев Игумновта шүүгдээ.

10-дахи турай һүүлээр Игумн... 10-һаа 9, Сумкин 8-һаа 7, Пахае... 9-һөө 6,5, Эрдынеев 9-һөө 6 очк... тойнууд болоод ябана.

А. Игумнов.

Харюусалгата редактор Б. А. ОЧИРОВ.

Мүнөөдэр Улан-Удэдэ

Ногоон арал дээрэ ниитын сэнгэл... болохо. Тэндэ түмэрзамай транспор... клубай самодеятельностиин ба № ... ЖУ-гэй концерт, мүн туховой оркес... наадаха байна. «Большой Улан» г... арал дээрэ далайн сэрэгэй флодой ү... тэ зорюулагдаһан пионернүүдэй косте...

Культура ба амаралтын городск... паркда—үдэр ба үдэшэ ниитын сэнг... гэ, танца ба ёхор наадан.

ПВЗ-гэй паркда — сэнгэлгэ ба ку... турын Ордоной уранһайханай самоде... тельностиин концерт.

Түмэрзамайхидай паркда — «Амер... кын голос» гэжэ зүжэг.

«Динамо» стадион дээрэ — дуу... үдэртэ бэлэдхэһэн городской район... дуушадай репетици. Тэрээндэ 500 х... хабаадалсаха.

Республиканска ипподром үдэрэй ... гэ часта нээгдэхэнь. Тэндэ мори... парад болохо. Энээндэ Мухаршэбэр... Тарбагатайн, Заиграйн, Иволгын айм... гуудай колхозуудай эрхим мори... баадалсаха байна.

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэ... стадион дээрэ — футболоор Облпроф... ведэй кубок абахын түлөө финаль... уулзалга болохо.

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «1951 оной Майн нэгэн» (12 14 часуудһаа), «Алтан одоной кавалер» (18 20. 2... часуудһаа). «Константин Заслонов» (23 час 30 минутаһаа).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Аю... һайхан Василиса» (11 13 часуудһаа), хилын саанахи фильм (15 17 19 2... часуудһаа) «Дайнай һүүлээр үдэшын 6 часта» (23 часһаа).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем — 6-84. Для междугородных переговоров — 16.

Н—03648. Типография Управления полиграфической промышленности, издательства и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000